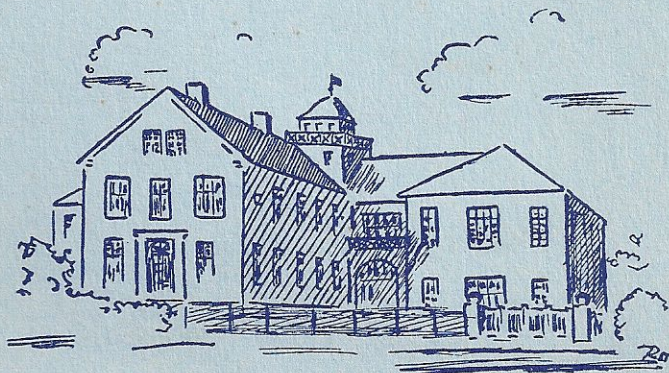

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

Årsskrift 1955

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

Årsskrift 1955

Redigeret af
ANTON ERIKSEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Erik Munch: Ryomgård realskole og tyskerne	3
Jørgen Staunskjær: Kollegieliv i København.....	10
Erik Munch: Willy Halds legat.....	15
Erik Munch: Ved juletid	17
Anton Krarup Mogensen: Tuaregerne	18
Bent Andersen: Manden, der fik læge.....	29
Kirsten Mariussen: Jorden rundt med Flensted-Jensen	31
Medlemsfortegnelse	40
Personaliala.....	52
Af skolens dagbog	53
Gaver og legater	55
Bestyrelsen.....	55
Regnskab	56

Ryomgård realskole og tyskerne

Dagbogsoptegnelser fra de 5 lange år

DET ER I ÅR 10 år siden, de fem lange år ophørte. Den begivenhed har været mindet i dagblade og ved fester landet rundt; men jeg mener, det kan have sin interesse at vide, hvordan det den gang egentlig gik til på Ryomgård realskole, og jeg har derfor bladet i skolens dagbog og fundet frem til tiden dengang. Begivenhederne, som dagbogen melder om, er optegnet, som de fandt sted, og jeg mener, at det også har en rent historisk interesse, at de ved at blive trykt bevares, og jeg vil derfor tilstille årsskriftet dem. Det bør nævnes, at jeg i den strenge tid tillige var sognerådsformand, og det kan ikke undgås, at der derfor kommer meddelelser med, der også tangerer den beskæftigelse.

Jeg lader så dagbogen tale:

1939

¹⁶/₉ Krigen udbrød den 3. september. Der blev vanskeligheder med toggangen. Jeg modtog meddelelse fra DSB om, at der vil blive indsat særtog til Ryomgård fra Kolind hver søgnedag.

1940

⁹/₄ Tidligt i morges gik den tyske hær over Danmarks grænse. Der blev ydet modstand; men hvor meget vides endnu ikke. De tyske bombeflyvere fløj forbi mine vinduer kl. 6³/₄. Jeg var da klar over, hvad der var sket. Da jeg kom ned på skolen, kom politibetjent Sørensen, Ryomgård, og fortalte, at tyskerne havde besat Danmark. Jeg skulle have været i Ålborg på sognerådets vegne, men måtte nu blive hjemme i min

egenskab af sognerådsformand. Der blev beordret mørklægning over hele landet. Hvor længe besættelsen varer vides ikke — muligvis, til krigen er forbi. Samtidig besattes Norge. Der ydedes stor modstand.

Nu stander landet i våde — vort gamle land — vort frie Danmark.

21/4 I nat blev Ålborg flyveplads bombarderet af engelske flyvere.

24/4 Der indrettes beskyttelsesrum mod flyverbomber på skolen. Hvem skulle have troet, det skulle ske.

10/5 Tyskerne har overskredet den belgiske grænse og ligeledes den hollandske. Det store opgør på vestfronten tager sin begyndelse.

29/5 Belgien har overgivet sig. Kongen har befalet, at kampen skal ophøre.

26/9 Kong Christians fødselsdag. Stort folkesangsmøde i Teatron. Der afsendtes telegram til majestæten.

1943

28/8 I dag er der erklæret militær undtagelsestilstand over hele Danmark som svar på den sabotage og de strejker, der har fundet sted. Telefon, post og telegraf er lukkede. Børnene kom med togene; men der udstedes ikke billet.

31/8 En tysk oberleutnant indfandt sig og forlangte at tale med »der Bürgermeister«. Tyskeren kom sammen med sin tolk — som desværre var dansk — herop på kontoret, hvor han udleverede mig et opråb til befolkningen angående forholdene under undtagelsestilstanden. Jeg skulle ved politiets hjælp sørge for, at opråbet blev bragt til befolkningens kundskab. Navnlig var det afleveringen af jagtgeværer m. v., der var betydningsfuld. Det blev betydet mig, at der ville tilflyde mig ordrer, såfremt videre skulle foretages. *Endelig færdige med tyskerne.*

1/9 To tyske soldater indfandt sig her på skolen for at meddele forskellige lempelser i undtagelsestilstanden.

6/9 To tyske officerer var her på skolen for at se på indkvarteringsforholdene. Jeg gjorde gældende overfor dem, at det var en privat institution; men det lod ikke til at gøre indtryk på dem. Forøvrigt optrådte de pænt.

4/10 Undtagelsestilstanden delvis ophævet. Der er indledt aktion mod de danske jøder.

- ²⁰/₁₁ Krigen rykker nærmere. Det er galt med børnene fra Århus-toget; de kan ikke nå herud på grund af sprængning af baneløbet ved Lystrup.
- ²³/₁₁ Jeg var i min egenskab af sognerådsformand til møde i Randers. Det var amtmanden, der havde indkaldt til møde. Den jyske situation er meget spændt.

1944

- ³/₄ Skolens gamle elev, adjunkt Niels Foged, skudt ned i sin lejlighed i Odense. Dette attentat har berørt skolen meget. Hvordan mon det er gået med vor gamle ven?
- ¹⁸/₄ Statshusmand Havtorn graver beskyttelsesrum i bakken mod luft- og andre angreb under invasion. Gid vi aldrig må få brug for det — selv om det koster 150 kr. — men det kan da bruges til kartoffelkælder.
- ⁴/₆ Fredag den 2. juni kom tyske officerer til min bopæl om aftenen og forlangte logi for 400 mand. Den 3. juni kom de igen og beslaglagde Marie Magdalene kommuneskole og forsamlingshuset i Marienhof samt værelser på hotellet og Gl. Ryomgård.
- Realskolen blev ikke taget. Selvfølgelig var der nogen, der mente, at det var noget, jeg qua sognerådsformand havde sørget for; men det var nu ikke tilfældet. Jeg har tilbudt skoledirektionen at stille lokaler til rådighed for kommuneskolen fra 7-6-44. Det er en vanskelig tid for en sognerådsformand. Vi har fået den sørgelige meddelelse, at vor gamle elev, Orla Andersen, er skudt i Ryvangen den ²⁶/₅ 1944. Skolen sørger.
- ⁶/₆ Invasionen påbegyndt på vestfronten.
- ¹⁶/₉ Der meldes om mord og bombeattentater. Tiden er grufuld — ulvtid — blodtid.
- ²⁰/₉ Skolen lukket, fordi statsbanetogene ikke kører. Folkene strejker på grund af tyskernes optræden overfor fanger i Frøslevlejren. Store uroligheder i København. Kampe på Amalienborg slotsplads og på politigården. Det danske politi er afsat. Landet står i våde, og tyskerne bærer sig tåbeligt ad.
- ²¹/₉ Skolen stadig lukket på grund af strejken. 1700 politibetjente ført til Tyskland. Stemningen i landet er meget dyster. Tyskerne begår den ene fejl efter den anden.
- ²⁴/₉ Det menes, at borgmestre og sognerådsformænd skal fungere i kommunerne som politimestre indtil videre.

- 21/10 Jeg har i dag som sognerådsformand indført vagtværn i kommunen i henhold til justitsministeriets skrivelse af 11-10-44. Det går stadig sørgeligt til i Danmark.
- 16/12 Tyske soldater indfandt sig på skolens kontor og beslaglagde en del af skolen. Følgende skulle stilles til rådighed: Hele vestre fløj, gymnastiksalen og foredragssalen. I den øvrige del kan vi foreløbig fortsætte, hvis der ikke sker andet; det vil sige, hvis de ikke tager det hele. Det var slemt; men vi må som andre bære landets byrder.
- 18/12 Juleafslutningen aflyst. Der skal gøres plads til tyskerne.
- 31/12 Den sidste dag i det gamle år tog tyskerne den beslaglagte del af skolen i besiddelse. Det var svært for mig at se på det; men kan jeg slippe med det, de har taget, må jeg vel være tilfreds. Jeg håber, det må lykkes at føre skolearbejdet videre, og jeg håber, det nye år bringer fred.
- 1945
- 2/1 Besøg på kontoret af en tysk officer, der »meget venligt« meddelte mig, at kommunekontoret var beslaglagt. Jeg protesterede; men der var intet at gøre. Han spurgte mig ironisk, om jeg ikke havde hørt, der var krig.
- 7/1 Skolens fødselsdag. Tyskerne prøvede et maskingevær på stadion. En sådan salut har skolen ikke tidligere oplevet på sin fødselsdag. Jeg håber, det er første og sidste gang, det sker.
- 12/1 Kommandanten for tropperne på Djursland aflagde høflighedsvisit på kontoret for at hilse på »der Bürgermeister«. Besøget var meget kortvarigt. Han spurgte, om jeg var tilfreds, og jeg svarede, at det var jeg jo nødt til at være, hvorefter han beklagede den ulempe, forholdene nødte ham til at forvolde os. Dertil sagde jeg intet, og så gik han. Samtalen førtes med tolk.
- 25/1 Jeg blev anmodet om at give møde på hotellet hos den tyske kommandant. Han ønskede oplysning om ejerforholdet af et stort stykke land fra Kolindvejen til Kærende. Jeg kunne kun meddele, at jorden var i privat eje.
- 26/1 Kommunens kæmner kom til mig kl. 7 om morgenen. Vi foranledigede, at en stedkendt mand kom med ud i Koed sogn vedrørende de omtalte jordarealer. Tyskerne ville efter sigende erhverve dem til øvelsesplads for artilleriet, og det gælder om, at folk ikke sælger.

- ²/₂ De lange dage er begyndt. Eleverne kommer først hjem kl. 18; men en del fik vi da hjem med kaner og vogne. Det skal jo gå; men det går træls.
- ³/₂ Tyskerne har fået ordre til at afrejse. De fleste er bortrejst, og vagterne er inddraget. Det store slag om Berlin udkæmpes i disse dage. Verden søler sig i blod og had.
- ⁹/₂ Randerstoget saboteret. Der kom ingen børn med Randers-toget i dag.
- ¹⁶/₂ Køreplanssituationen forværret. Togene i Jylland skal nu køre hveranden dag. Det bliver mere og mere vanskeligt. Det gælder om at stå fast.
- ²⁴/₂ Vi skriver nu det tredie skema i dette skoleår. En sørgelig rekord.
- ³/₃ Sabotage på Randers-banen, hvilket havde til følge, at børnene med Randers-toget ikke kunne komme hjem. Jeg lod børnene fra Allingåbro og Auning og de små fra Pindstrup køre hjem. De store fra Pindstrup måtte gå.
- ⁶/₃ Atter sabotage på Randers-togene; atter børnene hjem i bil til Auning og Allingåbro.
- ¹⁶/₃ En tysk gefreiter var her for at låne »eine Klassenzimmer — nur eine Stunde«. Han fik det, men ikke med glæde.
- ²³/₃ Tyskerne rejste; men der kom andre.
- ²⁴/₃ Jeg havde besøg af en hr. Karlson fra Sjælland. Han skulle hilse mig fra forstander Laursen, Lyngby. Var han stikker? (Det var han. Jeg har tidligere i årsskriftet skildret hans besøg.)
- ²⁷/₃ En tysk oberleutnant var her for at spørge om forskelligt. Jeg benyttede lejligheden til at bede ham foranledige, at bakkens skråninger blev skånede. Han var præst i det civile liv. (Sic!) Vidnesbyrdsbøgerne kunne på grund af strålende vejr uddeles i Teatron. Jeg holdt ingen tale. Der var mødt nogle gamle elever.
- Jeg fik udvirket, at kommunekontoret og sognerådslokalet blev frigivet, og modtog derom en skrivelse fra den tyske værnemagt.
- ⁶/₄ Tyskerne ville igen have kommunekontoret til flygtninge; men jeg afviste dem i henhold til ovennævnte skrivelse.
- ¹¹/₄ I dag kom 36 flygtninge — 20 kvinder, 13 børn og 3 mænd. De blev mod min protest indkvarterede i alderdomshjemmets kælderetage.

- 14/4 Jeg var til evakueringsmøde på kommunekontoret. Medens jeg var der, blev sognerådslokalet beslået ved dekret fra Silkeborg. Jeg modtog en højtidelig skrivelse i den anledning.
- 26/4 En tysk kommando stod uden for skolen og standsede folk og tog deres cykler. Jeg gik derned sammen med frk. Weiner, der fungerede som tolk. Vi fik udvirket, at børnenes cykler ikke blev taget. Tyskerne var ellers ved at trække dem ud af cyklestaldene. En mand fra København, hvis cykel var blevet taget, bad mig om også at udvirke, at han fik sin cykel tilbage. Jeg forsøgte; men det lykkedes ikke.
- 30/4 Tyskerne har forladt skolen, og den er frigivet med undtagelse af gymnastiksalen. Hvilken lettelse at slippe af med dem; men det ser slemt ud efter dem.
- 2/5 I dag foreligger der meddelelse om, at Adolf Hitler er død.
- 4/5 Meddelelse i radioen om, at den tyske hær i Danmark har kapituleret. Flaget gik til tops, og glæden var overvældende.
- 5/5 Danmarks frihedsdag. Radioen overtaget af danskerne. Statsminister Buhl taler. Frihedskæmperne henter forræderne; der blev da også hentet et par fra Ryom. — Alt er glæde.
- 7/5 Norge befriet. Flaget hejses. Ja — vi elsker dette landet.
- 8/5 Den europæiske fred indtrådt. Tyskland har kapituleret betingelsesløst til de allierede.
- 9/5 Fridag i anledning af freden. Kongen åbner rigsdagen. Jeg havde besøg af modstandsbevægelsens leder her på egnen, Poul la Cour, Pindstrup, vedrørende flygtningespørgsmålet.
- 14/6 Jeg modtog fra Orla Andersens moder de breve, Orla skrev natten før henrettelsen. Jeg beundrer den ro og den fred, der lyser ud af de breve; det er enestående, og det er vidunderligt, som den unge mand kunne dø.
- 30/6 Til Orla Andersens begravelse i Hornslet. Jeg talte over hans grav og læste som en hilsen fra hans gamle skole fig. digt:
Under mærket: Vær beredt,	Fjenden havde ingen magt.
du for Danmark døde,	Du var selv den stærke
roligt — som du havde set	med et fadervor i pagt
sejrens morgenrøde.	under liljens mærke.
- Modig gik du — ung af år — Kransen, fædrelandet gav,
 smertens vej tilende. visner ingensinde
 »Altid frejdig, når du går på den faldne kæmpers grav.
 veje, Gud tør kende.« Hæder om dit minde.

Orla Andersen

(Ved elevforeningens fest den 22-7-1945 afsløredes Orlas billede i foredragssalen i overværelse af hans familie. Jeg talte og foretog afsløringen.)

¹⁵/₈ Verdensfreden er virkelighed. Udenrigsministeren talte i radioen kl. 8,15. Japan har overgivet sig betingelsesløst. Skolen har fri. Der er nu fred over verden. Gid den nu vil vokse med den styrke, der vil umuliggøre alle fremtidige krige; thi det er jo vist, at atombomben vil gøre enhver krig til en verdenskatastrofe.

Fred — enighed og fremgang over den bloddrukne jord.

Det ske.

Erik Munch.

Kollegieliv i København

I FORÅRET 1942 udsendte en komité bestående af repræsentanter for Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole og dens seks kandidatforeninger opfordring til at yde bidrag til oprettelse af et Veterinær- og Landbohøjskole Kollegium. For de indkomne bidrag, ca. 1 mill. kr., opførtes i årene 1943-44 på en af staten til rådighed stillet grund ved Hostrupsvej nær Landbohøjskolen et kollegium for studerende ved Landbohøjskolen.

Kollegiet er bolig for knap 10 % af Landbohøjskolens studerende, d. v. s. 80 studerende, samt for efor (forstander) og portner. For at kunne opnå optagelse må den studerende sædvanligt have studeret mindst 1 år ved Landbohøjskolen; i almindelighed kræves, at den studerende har bestået mindst 1. del. Ved valget af alumner tages der hensyn såvel til ansøgernes trang som til deres flid og dygtighed. Ingen kan normalt bo på kollegiet længere end 4 år ialt.

I kollegiet er der 80 værelser. Desuden er der på hver etage 2 køkkener, 2 toiletrum med brusebad samt en telefonboks for samtaler udefra. I stueetagen, hvor der kun er 4 alumneværelser (»pigeværelser«), er dog kun 1 køkken og 1 toiletrum. På 1. og 3. sal findes automattelefon til brug ved indenbys samtaler fra kollegiet. I stueetagen findes en fælles dagligstue (salen) og et lille læseværelse (biblioteket) samt efors lejlighed. I kælderen er indrettet et udsalg, værksted, cyklerum, telefonboks for udenbys samtaler samt portnerens lejlighed. På loftet findes kuffertrum.

Kollegiet er velindrettet; det opfylder til fulde de særlige krav,

man må stille til en studenterbolig. En studenterbolig er mere end netop en bolig, nemlig tillige en arbejdsplads. Her skal ikke alene soves og spises, men også læses, forskes, tegnes og regnes.

Kollegiets 80 værelser bærer alle et navn. Navnet er fastsat af den person, det firma eller den forening, der har skænket det; for en del af værelsens vedkommende findes i fundatsen bestemmelser om, at visse studerende har fortrinsret. Værelse nr. 72 bærer til eksempel navnet »Kronjyden«; det er skænket af de ti slagterier, som er fælles om kødfoderfabrikken »Kronjyden«, (Andelsslagterierne i Aars, Allingaabro, Bjerringbro, Ebeltoft, Grenaa, Hobro, Randers, Silkeborg, Skive, Viborg). Fortrinsret har studerende fra disse ti slagteriers opland.

På hver etage findes 19 værelser; 9 til venstre og 10 til højre. I stuen findes dog kun 4 værelser for kvindelige studerende. De alumner, som benytter samme køkken, danner en »gang«, en »familie«.

Alle værelser er møbleret ens. På værelset findes en sovesofa, et skrivebord, en bogreol, to stole, en lænestol, en bordlampe samt fast monterede lamper. I værelsets lille »entre« findes håndvask, toilet-skab med spejl og garderobeskab. Alumnerne må selv medbringe gardiner, sengetøj, håndklæder og viskestykker.

Selve værelset er gratis. Som betaling for varme, lys, gas, rengøring, portner, ejendomsskatter og normal vedligeholdelse betales 50 kr. pr. måned i 10 måneder; i juli og august betales ingen »husleje«.

Gangens centrale rum er køkkenet; her indtager vi vore måltider, her laver vi vor mad, og her diskuterer vi over aftenteen. I køkkenet har hver mand sit lille skab. Køkkenerne er forsynede med service, gryder, potter, kedler, pander o. s. v. som ethvert rigtigt køkken. På næsten alle gange findes »middagsselskaber«, d. v. s., at 6—9 mand har sluttet sig sammen om at lave middagsmad i fællesskab, således at det går på skift at tillave dagens middag.

I stuen findes salen og biblioteket. Ny Carlsbergfondet har bestilt udsmykningen af disse to rum med to smukke landskabsmale-rier af Poul Sørensen. I et af salens hjørner findes en glasmon- tre med »Marens ben«; det er det mahognitræben, som Landbohøjsko- lens kirurgiske klinik i 1928 forsynede en rød præmieko med. Be- givenheden blev foreviget i »Blæksprutten« samme år med en teg- ning, »Videnskabens triumf«, og et digt. I salen findes tillige kol- legiets flygel, der benyttes flittigt af kollegianerne. Salen benyttes til foredrag og fester. I biblioteket findes håndbøger, tidsskrifter,

Kollegiet

15 aviser, såvel hovedstads- som provinsaviser, samt en pladespiller med 85 grammofonplader med klassisk musik og 60 grammofonplader med let musik.

Kollegiet er en selvejende institution. Den overordnede ledelse af kollegiets anliggender varetages af en bestyrelse, hvis formand er Landbohøjskolens direktør, professor N. Thorkil-Jensen. Bestyrelsen repræsenteres på kollegiet af eforen, der fører det umiddelbare tilsyn med kollegiet og alumnerne. Kollegiets efor er en af Landbohøjskolens professorer, dr. phil. Ebbe Rasmussen. For kollegiets trivsel er det af overordentlig stor betydning, at vi har en forstående efor, som vi trygt kan henvende os til med vore problemer; vi er altid velkomne hos efor. Eforfamilien besøger ofte gangene til private fester, ligesom eforfamilien tager livligt del i kollegiets fælles arrangementer.

Kollegiets alumner udøver i vid udstrækning selvstyre. De 9 gange eller familier vælger hvert semester et medlem, en tillidsmand, til alumnernes repræsentantskab; dette danner mellemlid mellem eforen og alumnerne og varetager alumnernes fælles interesser. Repræsentantskabets formand vælges hvert semester af en generalforsamling. Til bestridelse af løbende udgifter, f. eks. avishold, betales et månedligt kontingent af 3 kr.

Til at afgøre indre stridigheder har kollegiet en domstol. Retsager er sjældne; men når de opstår, giver de anledning til voldsomme diskussioner, eventuelt håndgribeligheder.

Repræsentantskabet nedsætter forskellige »udvalg«. Ikke alle udvalgsposter er lige efterspurgt; det gælder bl. a. teknisk udvalg,

hvis arbejde består i at føre tilsyn med cyklepumpe, strygejern, støvsuger og værksted.

Telefonudvalget sørger for, at alle alumner tager telefonvagt. Vi skiftes til at have telefonvagt en dag ad gangen fra kl. 15 til kl. 21, om søndagen dog fra kl. 10 til kl. 13. Det er telefonvagtens opgave over hustelefonanlægget at kalde alumnen til etagens telefonboks, når der er telefon til vedkommende. Telefonudvalget udfører endvidere det ofte trælsomme arbejde at opkræve telefonregningerne.

Det kulturelle udvalg sørger for orden i biblioteket og pladesamlingen. Kollegiets største udvalg er festudvalget; det planlægger og ordner alt vedrørende kollegiets fester. Skønt kollegiet kun er godt 10 år gammelt, er dets liv, i alt fald hvad angår fester, traditionsbundet. Der afholdes årligt en indflytterfest (i september), en fødselsdagsfest (kollegiet har fødselsdag første lørdag i december!), en fastelavnsfest og en kandidatfest (sidst i april); desuden afholdes et par hyggeaftener, en auktion samt en skovtur.

Ved indflytterfesten døbes de nyindflyttede alumner. Som et led i den traditionsrige dåb, der forrettes af en rigt udstyret præst, gives der hver alumne et som nøglering udført øljern af rustfrit stål med kollegiets bomærke indgraveret.

Fødselsdagsfesten indledes med fællesspisning i Landbohøjskolens frokoststuer. Under spisningen uddeles »cigarlegatet«; legatet består af 1 — een — cigar, der købes for renterne af en legatkapital, som gamle kollegianere har indsamlet. Det tilfalder kollegiets morsomste, mest humørfyldte alumne. Som ved de øvrige fester er der dans i salen.

Salen

Årets morsomste fest er fastelavnsfesten. Næsten alle gange møder udklædte; og der gøres uhyre meget ud af udklædningen, idet alle gange stræber efter at vinde en af repræsentantskabet udsat præmie for den bedst udklædte gang. Der lægges megen opfindsomhed for dagen. I år gik præmien til en gang, der havde lavet en parodi på kejser Haile Selassies besøg; en anden gang var udklædt som »Sangforeningen Morgenrøden«, en tredje som »døde murere« o. s. v.

Ved kandidatfesten fejres de nye landbrugs- og mejeribrugskandidater på festlig vis.

I vinterens løb afholdes sædvanligvis to eller tre hyggeaftener. Ved disse samles vi i salen til oplæsning, foredrag, film o. s. v.; hvorefter vi drikker the ved små borde, alt imens vi synger eller lytter til underholdning af lokale kræfter, hvad enten det drejer sig om oplæsning på dialekt eller violinspil; hyggeaftenerne slutter ofte med et par timers dans til grammofofonen.

Ved den årlige auktion bortsælges utallige effekter: bøger, slips, billeder, cykler, sko og meget andet, som udflytterne ikke vil have med sig. Det ved auktionen indkomne beløb anvendes til skovturen. Den går til Fiskebæk, idet vi sejler dertil over Lyngby sø og Fure sø.

På kollegiet bor repræsentanter for samtlige Landbohøjskolens 6 studieretninger: veterinær-, landbrugs-, landinspektør-, havebrugs-, skovbrugs- og mejeribrugsstuderende; det vil sige, at studerende med vidt forskellige forudsætninger, fra højskole- og landbrugsskoleophold til studentereksamen, døgnet igennem omgås hinanden og spiser sammen. Denne nære kontakt mellem kollegianerne åbner nye muligheder for erhvervelse af udsyn og evne til nøgtern eftertanke. Man lærer at forstå og respektere andres meninger. Kollegiet medfører noget andet og mere end rent materielle goder. Kollegianernes tilsyneladende ørkesløse samtaler og diskussioner om stort og småt, alting og ingenting, giver på længere sigt en gensidig berigelse; og ved de fælles arrangementer skabes den særlige tone, som præger kollegielivet. Her fremelskes ingen »Herrer vi ere i Aandernes Rige«-tro. Her er skabt et udbytterigt kollegieliv; og det er skade, at så få studenter kan sige: »Jeg har haft en glad kollegietid«.

Jørgen Staunskjær (1947)

WILLY HALDs legat

DA WILLY HALD engang stod for at skulle foretage en ret farefuld rejse gennem USA og Mexiko, indsatte han sine sparepenge i en bank i New York på mit navn og med den vedtegning, at pengene i tilfælde af hans død skulle udbetales mig. Han meddelte mig ikke noget om dette; men han skrev til sin bedstefader i Ryomgård — gamle Chr. Hald — at pengene, ifald han døde, skulle være grundkapitalen for et legat, hvis renter skulle udbetales en ubemidlet elev, der gik på Ryomgård realskole. Det var tanken, at pengene skulle være en hjælp — ikke just, at de skulle dække skolepengene, da en ubemidlet og velbegavet elev i vore dage altid vil kunne påregne friplads og bøger; men der er jo andre udgifter forbundet med skolegang, f. eks. togrejse, tøj o. l.

Så døde Willy Hald, og pengene er nu blevet udbetalt mig i henhold til vedtegningen. Der skulle jo sagførerhjælp til for at ordne det spørgsmål, og den ydede skolens gamle elev, landsretssagfører K. Vester-Petersen, Randers, gratis, og det skal han have tak for. Beløbet blev — omsat i danske penge — 3000 kr., og det blev indsat på en bog i Banken for Kolind og Omegn A/S, og der står det.

Der var jo ikke nogen juridisk hjemmel for, at pengene skulle anvendes efter Willy Halds bestemmelse, da der ikke forelå testamente, men kun brevet til Chr. Hald. Jeg lod derfor arvingerne tilflyde meddelelse om, at jeg havde pengene, og at de stod til arvingernes disposition i henhold til lands lov og ret; men jeg har nu gennem vognmand Arne Hald, Ryomgård, modtaget meddelelse om, at arvingerne ønsker, at Willy Halds vilje skal respekteres, og legatet kan således nu begynde sin virksomhed.

Hvorledes dette skal foregå, er der endnu ikke truffet bestemmelse om. Hvis der ikke skal betales afgift af beløbet på grund af dets filantropiske formål, kan der hvert år blive 120—150 kr. til rådigh-

hed; men man kunne jo også lade kapitalen stå urørt i nogle år; den ville jo så vokse, og portionen ville blive større.

Alt dette vil der nu blive truffet bestemmelse om — ligeledes om, hvem der skal administrere legatet — om det skal være skolen eller elevforeningen. Det er jo en gammel elev, der har skænket det, og der var jo derfor en rimelighed tilstede for, at det skulle være elevforeningen; men derom skal der jo forhandles med bestyrelsen. Der er jo en mulighed for, at den første legatportion kan udbetales i året 1956.

Men alle disse praktiske ting får jo deres løsning. Et står nu tilbage og vil altid blive stående, og det er den glæde, skolen og jeg selv føler ved den smukke tanke, der ligger bag ved det hele.

Willy Hald var en mand, der vidste, hvad kundskab var værd. Han ville yde sit til at muliggøre det for ubemidlede at søge kundskab, og han ville på grund af sin aldrig svigtende trofasthed mod sin gamle skole have, at det skulle ske her.

Det er sine sparepenge, han har sendt os. Jeg synes, at den tanke og den hengivenhed, der ligger bag ved Willy Halds bestemmelse, er så smuk, at der er god grund til at være ham taknemmelig. Hans billede er ophængt i foredragssalen.

Erik Munch.

Udsigt mod skolen

(Foto: K. Basse)

Ved JULETID

ÅRET HÆLDER, og tiden går;
mørket ude ved porten står,
lister sig snart i stuen ind;
menneske — vogt dit lyse sind
for mørkets magt.

Kort er dagen, og natten lang.
Vinden synger sin sene sang;
grønt var græsset, som nu er hø;
mennesket fødtes for at dø
som blomst på vang.

Men trods døden og mørkets magt
gælder stadig dog lysets pagt;
hvad betyder den kolde vind,
når du har set i Guds himmel ind,
hvor lyset bor.

Da forstår du, han er på vej,
julens engel, han svigter ej.
Lys han tænder i mørke skjul,
bud han sender, at det er jul,
oh, Gud ske lov.

Se, da glædes det bange sind,
hør, da tier den kolde vind;
mørket lister sig brat af sted,
hjertet fyldes af julefred,
oh, Gud ske lov.

Dagen længes, og tiden går,
lyset ude ved porten står,
vokser i vælde og i magt.
Julebudet er lysets pagt,
oh, Gud ske lov.

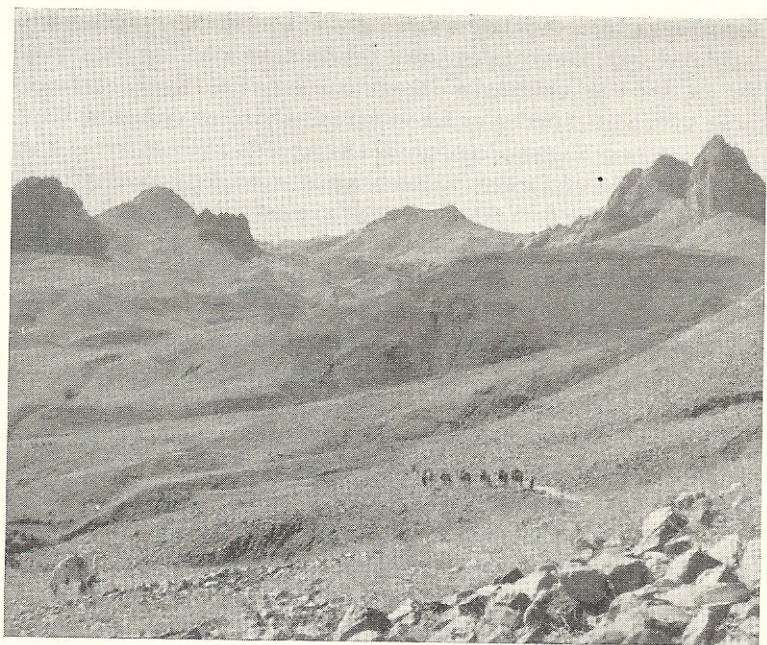
Erik Munch.

TUAREGERNE

LIGE ØST FOR sydspidsen af Tunis ligger oasen Ghadames. Herfra er der i luftlinie godt 2.000 km til Timbuktu. Forbinder man disse to punkter med In Salah i det algierske Sahara og Zinder nord for Kano i Nigeria, fremkommer der en skæv firkant med et areal omtrent som den Pyrenæiske Halvø, Frankrig og Tyskland tilsammen. Dette område er tuaregernes område. Når man taler om tuareger, tænker man dog normalt på tuaregerne i Ahaggarbjergene midt i Sahara, ikke på grund af antallet, for de tæller kun ca. 6.000 af et samlet antal tuareger på knap 250.000, men fra gammel tid er det dem, europæerne har hørt mest om og senere først kom i berøring — undertiden ubehagelig berøring — med, og yderligere — og det har i det lange løb betydet mest — er Ahaggar-stammerne i flere henseender *interessantere end de øvrige tuareger*.

Midt i det 20. århundrede har man hos dem lejlighed til at opleve den primitive nomadetilværelse, som den har formet sig her midt i ørkenen i århundreder. Man kan studere ældgamle, moderretlige tilstande og en skrift, der nu kun benyttes af tuaregerne, men som må være udviklet af den gamle libyske skrift, og man har ud fra sociale og økonomiske tilstande mulighed for at gå bag om historien og måske nå et lille skridt nærmere mod opklaringen af nomadetilværelsens gåde.

Primitivitet må dog forstås på rette måde. Set med europæiske øjne lever tuaregerne et simpelt liv, men i virkeligheden er det vidunderligt afpasset efter milieuet. En europæer, der ville prøve at slå sig ned i Ahaggar og fortsætte en tilværelse som hjemme, ville komme ynkeligt til kort, og kun en overgang til den lokale livsform ville kunne redde ham (eksempler gives). Tværtimod at være primitiv er nomadismen højeste erhvervskultur i disse ugæstmilde egne. — Ahaggar er Saharas mest storslåede landskab. De højeste toppe når omkring 3.000 m, altså adskilligt mere end Skandinaviens højeste

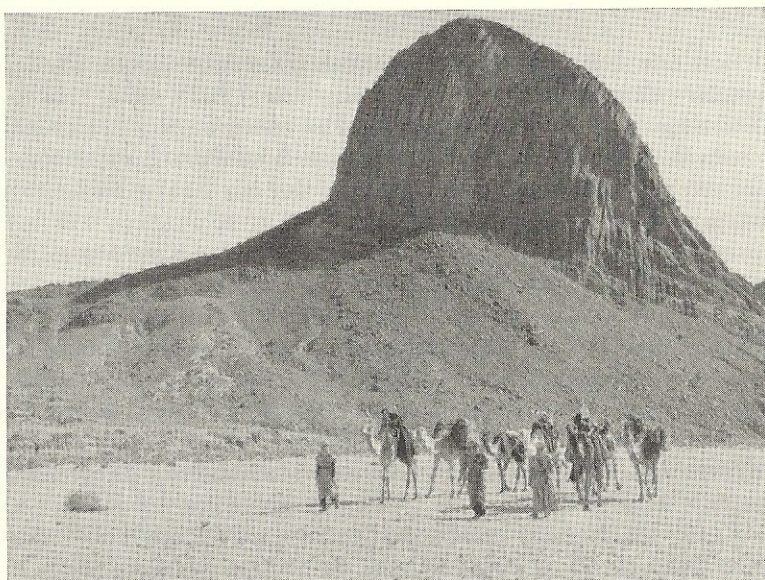

Landskab i det centrale Ahaggar

fjelde, men nok så imponerende er bjergenes formrigdom. Runde, smuldrende granitklipper veksler stadig med vildt forrevne, krystallinske bjerge, med riflede basaltdomer — ruiner af gamle vulkaner, med vide lavamarker og med brede, sandede wadi'er. Og dertil kommer en prægtig farverigdom, især når solen står lavt på himlen, og skyggerne bliver lange — ved solopgang og solnedgang. For erhvervskulturen er alt dette dog højst sekundære kendsgerninger. Det vigtige er, at Ahaggarbjergene trods højden hører til Sahara. De ligger lige under den nordlige vendekreds og har således chance for regn både vinter (fra Atlanterhavet) og sommer (monsunregn), men kun de allerhøjeste toppe får lige akkurat så megen nedbør, at de kan ernære nogle spredte, lave, tørketålende planter. Ellers er vegetationen begrænset til wadi'erne. Her vokser forskellige robuste urter og småbuske og visse steder også tornede acacietræer og bleggrønne, støvede tamarisker. Gråbrune, gule og grågrønne farver dominerer, men er et behageligt indslag i klippernes mørke symfoni. Ingen Ahaggar-rejsende glemmer nogensinde de store, bleggule bevoksninger af det stive *afazu*-græs (en hirseart), som er så karakteristisk

for Ahaggarbjergenes lavere regioner. — I wadi'erne samler grundvandet sig. De fleste steder ligger det dybt, men her og der tvinges det op, og på sådanne steder driver tuaregerne lidt kunstvandet agerbrug, men bortset herfra og fra nogen saltudvinding er jagt og kvægavl i wadi'erne de eneste muligheder for opretholdelse af livet i disse øde bjerge og vil formentlig vedblive at være det i al overskuelig fremtid. Hvis der ikke sker noget helt uventet, vil man derfor endnu i mange år have lejlighed til at overvære tuaregernes vandringer i Ahaggars wadi'er og til at iagttage deres sindige kameler og se deres store flokke af vimse, sorte geder trække hen over bjergskråningerne eller sprede sig ud over wadi'erne, ivrigt nippende til højre og venstre.

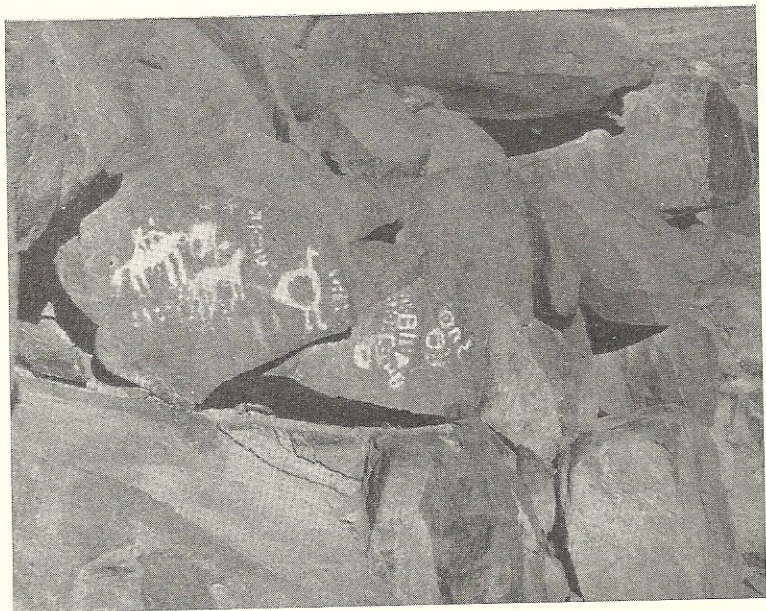
Gennem araberne havde europæerne hørt om tuaregerne, længe før Afrika blev erobret. Det var dog først, efter at den franske opdagelsesrejsende *Henri Duveyrier*, der rejste i Sahara i 1859-61, i 1864 havde udgivet sin bog »*Les Touareg du Nord*«, at man skænkede dem nogen større opmærksomhed. Duveyrier skildrede tuaregerne som et overordentligt sympatisk folk, intelligent, fornuftigt, ordholdende, ridderligt, og i de nærmeste år efter fremkomsten af hans bog

Gammel basaltdome i Ahaggarbjergene

udformedes efterhånden legenden om de ædle tuareger. Denne romantisering endte dog med en frygtelig forskrækkelse i 1881, da en fransk ekspedition under ledelse af oberst *Flatters* forvildede sig ind i Ahaggar og blev overfaldet og dræbt. Tuaregerne blev nu snarere fremstillet som listige og grusomme mordere, og først i vore dage, efter at det forsmædelige nederlag i 1881 og adskillige senere mord endelig var blevet hævnnet i slaget ved Tit i 1902, og mindet om fjendtlighederne efterhånden er blegnet, er man nået frem til en bedømmelse, der formodentlig skifter vind og sol nogenlunde lige. Og i det store og hele er denne bedømmelse tuaregerne meget gunstig.

Om den ældre historie ved man imidlertid meget lidt. Selv om tuaregerne har forstået at skrive i århundreder, har de ingen litteratur, og den mundtlige tradition er hverken omfangsrig eller værdifuld. Og heller ikke de arabiske forfattere kaster meget lys over tuaregerenes historie. Så meget er dog sikkert, at tuaregerne er resterne af de berbiske nomadefolk, der engang har været udbredt over det meste af Sahara, at de tidligt er blevet islamiserede, og at den nuværende inddeling i 6 store stammegrupper, der hver bebor et bestemt område, stammer fra tiden omkring 1700. Før den tid herskede en enkelt stamme, imenanerne, der oprindelig hørte hjemme i det sydlige Marocco, over alle tuaregerne. Ved arkæologiens hjælp kan man nå lidt videre. Nær Abalessa vest for Tamanrasset, hovedbyen i Ahaggar, har man for nogle år siden i en grav fundet skelettet af en hvid kvinde sammen med en mønt fra kejser Konstantins tid. Det er derfor næppe for dristigt at antage, at tuaregerne har strejft om i Ahaggar mindst et par århundreder før Muhammed. Og sandsynligvis har der boet berbere i Ahaggar længe før. Tuaregerne taler ganske vist om, at de førte kamelen med til Ahaggar, og i så fald skulle deres indvandring ligge tidligst i 2. århundrede, eftersom kamelen først da blev almindelig i Nordvestafrika, men formodentlig er det kun erindringen om en sen indvandningsbølge, der kommer til udtryk her. I alle fald er det sikkert, at Ahaggar har været beboet flere århundreder før vor tidsregnings begyndelse, også med hvide mennesker, og mest nærliggende er det at tænke, at disse hvide mennesker var berbere. Løsningen på dette spørgsmål ligger måske i de gamle indskrifter, der her og der ledsager de brømte klippetegninger, man finder visse steder i Ahaggar. Men hidtil har disse indskrifter trodset alle dechifreringsforsøg, selv om de er skrevet med tuaregernes almindelige skrifttegn, og det sandsynligste er vel derfor, at indskrifterne er skrevet i en slags kodeskrift. Måske kun sådan, at der er

Klippetegninger i Ahaggarbjergene. På stenen til venstre ses to heste (den ene med rytter), en struds og flere skrifttegn. Stenen til højre indeholder kun skrifttegn. Øverst til højre skimtes endnu en sten med flere dyrebilleder

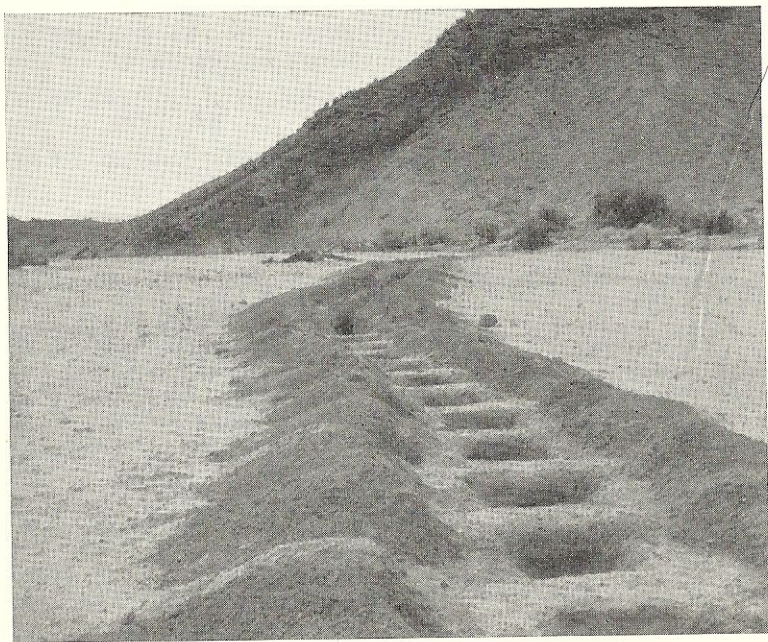
byttet om på bogstaverne i de enkelte ord, en yndet sport blandt tuaregerne i vore dage. Selve klippetegningerne giver naturligvis den positive oplysning, at der må have levet mennesker i Ahaggar, da de blev til. Men uheldigvis råder der langt fra enighed om alderen på disse klippetegninger. Og selv om man godtager den almindelige mening, at man kan skelne mellem en ældre gruppe, der afbilder dyr, der nu ikke træffes i Ahaggar (elefant, løve, hest, giraf, flodhest og struds) og en yngre gruppe, hvor kamelen indtager en fremtrædende plads, og antager, at dyrene i den ældre gruppe endnu levede i Ahaggar, da man afbildede dem — i så fald er tegningerne adskillige tusinde år gamle — giver billederne ingen oplysninger om, *hvem* det var, der skabte disse kunstværker.

Den danske etnograf *Johannes Nicolaisen*, der har opholdt sig hos tuaregerne flere gange, har fremsat den teori, at tuaregernes sociale lagdeling med adel og undergivne menige borgere skulle afspejle en gammel erobring, og identificerer adelen med den indvandringsbølge, der førte kamelen med sig til Ahaggar, mens borgerne skal

være efterkommere af den ældre, hvide befolkning. Mange ting tyder på, at Nicolaisen har ret i denne formodning, og teorien om en ældgammel berbisk befolkning i Ahaggar hviler nu på adskilligt fastere grundlag.

Klassedelingen er et af de mest iøjnefaldende træk ved tuaregsamfundet. Nicolaisens teori forklarer den for tuaregernes eget vedkommende; men oprindelsen til lagdelingen hos Ahaggars sorte befolkning: smedene, bønderne og slaverne, er ikke mindre dunkel. Størst sikkerhed råder der med hensyn til slaverne. De kan næppe været andet end efterkommere af slaver eller fanger fra Sudan. Og det samme gælder rimeligvis en del af bønderne, men størsteparten af dem er så forskellige fra sudannegre, at man har vanskeligt ved at forestille sig, at de oprindelig kan være kommet fra Sudan, og de fleste hylder derfor den teori, at de stammer fra en oprindelig sort befolkning i Sahara. En lignende sort underklasse findes mange steder i ørkenen, og der kan anføres både dette og hint til støtte for en sådan teori, men når alt kommer til alt, hviler teorien på såre spinkelt grundlag. Spørgsmålet om bøndernes oprindelse må i virkeligheden siges endnu at stå helt hen i det uvisse. Og det samme gælder om smedekasten, hvis traditioner om jødisk afstamning forekommer lidet troværdige.

I vore dage, da franskmændene har erobret og pacificeret Ahaggar, har forskellen mellem tuareg-adelen og de menige borgere eller vasallerne i nogen grad mistet sin mening, men tidligere var adelen krigerne, der havde til opgave at forsvare samfundet. Til gengæld nød den visse privilegier, navnlig ret til årlig tribut og til at lade sit kvæg græsse på vasallernes græsgange. Disse rettigheder består stadig, men iøvrigt adskiller vasallens liv sig ikke fra den adeliges. Mangen vasal er fuldt så rig som de mindre velhavende blandt adelen. Begge stænder er delt i stammer eller klaner, der ledes af en høvding. Adelen således i 4 stammer, hvoraf Kel Rela både i antal (godt 300 personer) og indflydelse er langt den betydningsfuldeste. Ahaggars konge — *amenokal* som tuaregerne selv siger — vælges således altid blandt Kel Rela. Klanerne er igen delt i mindre grupper og disse atter i familier, hvorved forstås det samme som hos os: mand og kone og ugifte børn. En sådan familie bebor et telt, i regelen sammen med nogle få slaver eller tjenestefolk. En tuaregfamilie nær Tamanrasset, som jeg har lært at kende, består således af mand og kone, to sønner og to døtre samt 8 slaver. Men denne familie er en rig adelsfamilie. Et så stort antal slaver er undtagelsen. Hele Kel Rela

Efeli i wadi i Ahaggar. Man ser nedad floden fra kanalens øvre ende, hvor den endnu er overdækket

har kun omkring 350 sorte tjenere, og adskillige vasalstammer har langt fra én slave pr. tuareg. Tjenestefolkene udfører tyendes normale arbejde: passer kvæg, henter vand, maler mel, laver mad o. s. v., men de behandles godt og regnes nærmest til familien. Ikke sjældent har husbonden børn med de kvindelige slaver, og sådanne børn optages i »familien«, men tuarger bliver de aldrig, fordi samfundet — som nævnt — er matriarkalsk, således at det er moderens og ikke faderens stilling, der bestemmer barnets stand.

Det økonomiske grundlag er først og fremmest husdyrholdet, og det vigtigste husdyr er geden. Kamelen er ridedyr og forudsætning for tuaregernes vidtstrakte rejser, men den er ingen livsbetingelse som geden, og kun rige tuareger kan tillade sig at holde mange kameler. Normalt er kamelerne nemlig enten på rejse eller græsser i det nordligste Sudan, og begge steder er der brug for slaver. Men selv når kamelerne er hjemme i Ahaggar, er de langt fra så nyttige som gederne. Man kan hverken lave smør eller ost af deres mælk, og deres pels er på det nærmeste blottet for uldhår. Helt anderledes med

geden. Den finder føde selv på det karrigste sted, den giver mælk, der både kan kærnes til smør og laves til ost, de lange sorte hår kan knyttes sammen til uundværlige reb og snore og væves i nyttige poser, og skindet kan bruges til teltduge, sække, poser og mange andre ting. Og så kan naturligvis kødet spises, men kød er ret sjælden føde hos tuaregerne (som nomader i det hele taget). Af andre husdyr forekommer fåret og æslet og — naturligvis — hunden, men ingen af dem spiller nogen større rolle. Fåret holdes især for kødets skyld. Mælken bruges dog også, og skindet er fortrinligt egnet til teltdug. Uld har tuaregfåret derimod slet ikke. Æslet benyttes som last- og ridedyr, navnlig for kvinder. — Det er i allerhøjeste grad uhøfligt at spørge en tuareg om, hvor mange husdyr han har, omtrent som herhjemme at spørge en mand om, hvor mange penge han har i banken. Det er derfor svært at få rede på, hvor mange kameler, får og geder, der lever i Ahaggar, og usikkerheden på de tal, der opgives, er meget stor. Et forsigtigt skøn anslår 10.000 kameler og mindst 20.000 geder. Den nævnte familie på 6 personer nær Tamanrasset

Kunstvandet mark i Ahaggar nær Fort Motylinski. Fra wadi'en kommer kana'en ind i marken ved foden af bjerget til venstre og løber langs dette til et reguleringsbassin, hvorfra man kan lede vandet til de enkelte bede

To tuareger af Air-gruppen. Tuaregernes dragt består af vide, folderige benklæder og to lange, opslidsede skjorter, normalt en hvid underskjorte og en indigo-farvet overskjorte. Det mærkeligste ved påklædningen er sløret, tagulmust'en. Det bæres kun af voksne mænd og kendes – foruden hos tibbu'erne – kun hos tuaregerne. Tasken, som manden til venstre bærer, er den sædvanlige taralabt-taske, hvori tuaregen gemmer sit lommespejl, tobak, penge m. m. Om halsen har han desuden to amuletter

ejder ca. 125 geder og får, heraf højst 25 får, men normalen ligger vistnok betydeligt under dette tal, måske omkring halvdelen. Samme familie havde i begyndelsen af 1954 5 hjemmenværende kameler + et ikke nærmere angivet antal i Sudan samt 7 æsler.

Som alle nomader må tuaregerne vandre for stadig at have gode græsgange til kvæget, men de drager meget sjældent langt omkring; »en dags rejse« er det sædvanlige svar, man får, når man spørger. Og samfundsordningen tillader heller ikke lange vandringer. Hele Ahaggar er delt op mellem enkelte stammer, og ingen (undtagen adelen) kan uden tilladelse lade sit kvæg græsse på en nabostammes græsgang.

Næst kvægavlen kommer agerbruget. Dets muligheder er uendelig meget ringere. Det dyrkede areal dækker kun mellem 5 og 10 km², altså ikke mere end en herregårdsmark herhjemme, og nogen næv-

neværdig udvidelse kommer ikke på tale. Beliggenheden er overalt den samme: ved randen af en wadi, hvor der er let adgang til vand, der kan ledes ind over marken. Der er to måder at få vandet frem på. Enten graver man en brønd og hæver vandet op, eller også anlægger man en såkaldt *efeli*. Det er en kanal (i sin øvre ende underjordisk), gravet ned til grundvandet i wadi'en og ført ned gennem flodlejet med ringere fald end selve floden, så at den efter nogle kilometers forløb kommer op til overfladen. I sin konstruktion er efeli'en identisk med karezzerne i Vestasien og Saharas foggara'er, således at den formentlig kun er en lokal variant af kareze-princippet, men da den altid er gravet i wadi'ernes løse grusaflejringer, er den langt fra så bestandig som karezzerne og foggara'erne, og den når heller aldrig disses imponerende dimensioner. Maksimaldybden er vistnok 10 m, og efeli'er på mere end 5 km er store sjældenheder.

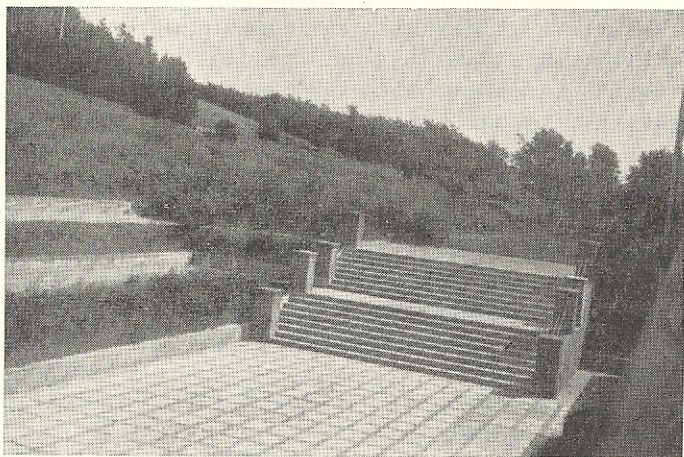
Det er muligt at høste to gange om året. Om vinteren sår man hvede og byg, om sommeren hirse, majs og tomater. Desuden høster man en del figner, ferskner og abrikoser, og i Ahaggars lavere regioner trives også daddelpalmen. Hveden er vigtigste afgrøde. Normalhøsten ligger på omkring 200 t pr. år, ca. 4 gange så meget som byg- og hirsehøsten. — Men tuaregerne dyrker aldrig jorden selv. Som alle nomader nærer de en inderlig foragt for al agerbrug og accorderer i stedet med *azzegar'erne* (bønderne), der så udfører markarbejdet som en art forpagtere eller fæstere. Tuaregerne leverer jord, udsæd, redskaber og vand, azzegar'en arbejdskraft, og når høsten kommer, får han andel i udbyttet, tidligere altid $\frac{1}{5}$ af høsten, men nu vist normalt halvdelen. Selv med denne forbedring er azzegar'ernes stilling dog nærmest desperat. Ingen høst er så stor, at den kan mætte 4.000 munde fra mindre end 500 ha. I Ahaggars oasebyer er fattigdommen derfor permanent og den virkelige nød en hyppig gæst. Selv slaven har det bedre end azzegar'en og forbander den dag, da hans herre ikke længere har råd til at beholde ham og frigiver ham, så at han fremtidig må ernære sig som bonde.

Ahaggar har aldrig kunnet brødføde sig selv. Det er derfor heldigt, at jorden endnu yder en ting, som kan byttes bort mod korn og andre varer og bringe balance i økonomien, nemlig saltet i den gamle Amadorr-sump, der er stærkt efterspurgt på Sudans markeder. Brydningen finder sted om foråret, og ud på sommeren drager karavanerne af sted mod Sudan med den kostbare last. Det er en rejse på mere end 1000 km, og først hen i oktober når de frem. Handelen foregår normalt som tuskhandel. I ladning salt veksles med 5-8 lad-

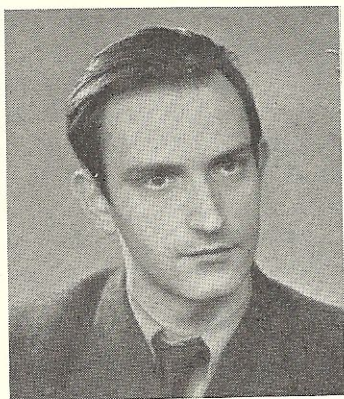
ninger hirse, men en del af saltet sælges dog kontant, og for de således erhvervede penge købes tøj, lædervarer, kamelsadler, husgeråd og hvad man ellers har brug for. Og når handelen endelig er forbi og kamelerne lastede, sættes kursen igen mod nord. Inden karavanerne når Ahaggar, er dog som regel både februar og marts gået. — Ved denne tuskhandel skaffer tuaregerne sig de nødvendige mængder hirse. På lignende måde tiltusker de sig — især imod hvede — dadler fra Tidikelt, nordvest for Ahaggar.

Således hviler tuaregsamfundet på et sundt, økonomisk grundlag, der ikke er blevet kendeligt berørt af franskmændenes erobring. Dette er en af forudsætningerne for, at det har kunnet bevare sin egenart, men lige så vigtigt er det, at tuaregerne er sig denne egenart bevidst og med stolthed søger at føre traditionerne videre. Må det kun lykkes dem!

A. Krarup Mogenssen.

Den store trappe

MANDEN DER FIK LÆGE

En fantasi
skrevet den 9. april 1942
af BENT ANDERSEN

DER VAR ENGANG en gammel mand — nej! således skal mit eventyr ikke begynde — for så tror I, at det er opspind — og det er det slet ikke. Mit eventyr er sandt fra begyndelsen til enden. Og derfor skal det begynde således:

Den gamle var syg. Han gik stille omkring og blev blegere og blegere. Men børnene ænsede det næppe. De var alle så vant til, at han gik og skrantede — og han kom nok over det denne gang — som så ofte før. Måske var de heller ikke store nok til at se, at der var noget galt.

Naboen var også syg; men hans sygdom ytrede sig på en noget anden måde. Han led af »voxeværk« — større og større blev han — og en dag var der ikke længere plads til både ham og børnene i hans eget hus. De besindigste af sønnerne havde ofte rådet ham til at søge læge. Men han lukkede munden på dem — for han var ikke blot syg — men også gal. »Jeg er s'gutte syg,« brølede han. »Jeg føler mig raskere end nogen sinde! Men jeg må have mere plads!«

Og sønnerne satte sig på hans bud op på deres sorte dødsfugle, rede til at skaffe ham, hvad han krævede.

Hjemme hos den gamle gik sønnerne og døtrene. De vidste, at naboens sygdom var farligere end faderens. Og så syntes de, at alt var godt.

Men naboen kiggede over muren. Han så den syge gamling og de sorgløse unge. Og så bød han sine sønner i mørkets time på dødens vinger at bryde ind hos den svage nabo. »For han skal jo alligevel snart dø,« trøstede han sin samvittighed.

Og næste morgen vækkedes gamlingen og hans børn af en ukendt

lyd. Der var en susen og en brusen oppe i luften — og himlen var ganske mørk. Det var dødsfuglene — med naboens sønner.

De beklagede meget, at de var nødt til at forstyrre den gamle svækling. Men de skulle nok være stille og rolige, når blot han ville lade dem bo hos sig og sørge for, at de og deres dødsfugle fik nok at spise.

Og den gamle mand havde feber den morgen, så han vidste ikke, hvad han gjorde, da han gav dem tilladelse til at slå sig ned.

Men den dag blev sønnerne pludselig voxne. (Der var ganske vist nogle piger, der stadig ville lege med nabodrengene; men dem regnede man ikke med.) Og de opdagede, at de elskede deres gamle far, og at han var farligt syg.

Og de sendte bud efter den store doktor. Han rystede på hovedet og sagde så: »Han har det ikke godt, og jeg kan ikke gøre noget for at hjælpe ham. Men det kan I! Vis ham hver dag jeres kærlighed. Så vil han komme sig og vinde sine kræfter tilbage. Og en skønne dag kan I jage nabobørnene hjem igen!« —

Nabobørnene blev mere og mere mystificerede. De havde ikke villet slå den gamle ihjel, for de ventede jo hans snarlige hedengang! Men nu begyndte de at fortryde, at de ikke havde gjort det af med ham alligevel.

For det utrolige var sket! Gamlingen blev raskere og sundere for hver dag. Og han fandt sig ikke længere i alt, hvad hans ubudne gæster fandt på. F. ex. havde han på det strengeste forbudt sine døtre at lege med nabobørnene. Og dem, der alligevel gjorde det, plus et par sønner, der heller ikke havde fået øjnene op for, hvad de skyldte deres gamle far — ja, dem gjorde han ganske simpelt arveløse — og de øvrige børn ville slet ikke omgås dem.

Nabobørnene sendte bud til deres far om, at alt ikke gik, som han ventede. Og faderen sendte dem onde råd. Og de prøvede på at snigmyrde den gamle mand og på at forgive ham. Men forgæves. Han syntes at gennemskue alle deres rænker og anslag.

Til sidst begyndte de at miste tilliden til sig selv. De så, at de ville blive smidt ud af huset en skønne dag. Så hellere gå frivilligt! Og en nat listede de sig ud af huset og satte sig op på deres dødsfugle.

Men da faldt den gamle mand og hans sønner over dem. »De skal ud — og med manér!« råbte de alle. Og så blev nabobørnene dypet i tjære og rullet i fjer — dem til spot og andre til skræk og advarsel.

Og da de vendte hjem til deres syge far, var de rasende. »Nu skal du have læge?« råbte de alle — og læge fik han — endda hele tre.

Og hvis han ikke er død, kurerer de nok på ham endnu.

JORDEN RUNDT

med Flensted-Jensen

KLOKKEN ER ca. 6 om aftenen. Jeg står ved rælingen ved bagbords-siden på en stor oceandamper, som støt pløjer sig frem over Stillehavet. For mindst 1000. gang kniber jeg mig i armen og prøver at tænke ganske roligt og klart, om det nu virkelig er en ægte solnedgang, som finder sted i horisonten, og om alt det, jeg har oplevet i den sidste tid, ikke bare er en vidunderlig drøm, som jeg hvert øjeblik kan vågne op af. Men nej — det er sandt. Det gør nederdrægtigt ondt i armen, og jeg kan stadig huske navn og alder.

Forhistorien er i korthed denne: Et vanvittigt held har løbet efter mig hele sommeren 54. Et tilsyneladende sammenspil af en række tilfældigheder. Et tilfældigt møde med den kendte rejseleder og gymnastikmand Erik Flensted-Jensen. Idrætslandsstævnet i Odense. Konkurrencer. Udtagelse, o. s. v., og endelig samles vi alle i København den 2. november. Gymnastiktourneen jorden rundt 1954-55 har taget sin begyndelse. 12 piger og 15 mænd er samlet fra hele landet, desuden er hr. og fru Flensted, en sekretær, vores leder Nina Swartz og en pianist med. Den 7. starter vi fra Haslev i bus ned gennem Tyskland, Schweiz og Frankrig, og den 12. går vi om bord i S/S »Tahitien«, et fransk skib, som skal føre os ud i den store eventyrlige verden de første 5 uger.

Skibet er kombineret fragt- og passagerbåd, så vi anløber mange havne og ligger som oftest flere dage hvert sted. Først kom vi til Nordafrika, nærmere betegnet Algier, dernæst gennem Gibraltarstrædet til Madeiraerne — over Atlanten til de Vestindiske øer, hvor vi ankrer op ved Guadeloupe, Martinique og Curacao, så sejler vi gennem Panamakanalen, hvor vi besøger Balboa og Panama City. Derefter går der 12 dage uden land i sigte, og nu i morgen tidlig går vi ind til Papeete, Tahitis hovedstad.

Kl. var ikke mere end 4 om morgenen, da jeg vågnede ved et eller andet uforklarligt, der ikke var, som det plejede. Et blik ud gennem køjet — skibets altså — var nok til omgående at fortælle mig hvad. Ude i horisonten var øernes ø, Tahiti, allerede dukket frem. Ih, hvor var det spændende! Uden tanke for min ikke alt for takkelige »Ole Lukøje« strøg jeg op på dækket. Mange af de andre passagerer havde haft samme ide, så det var det mærkeligste selskab, jeg endnu har set, iført hele eller halve pyjamas, men alle fyldte af forventning og betagelse over det skønne panorama, som udspillede sig for vore øjne. Uvilkårligt kom man til at tænke på det gamle sagn om, at Tahiti blev fisket op af havet af en gammel perlefisker. Stor må hans forbavselse have været, da han fik dette stykke eventyrland på sin krog. Som vi gled nærmere, kunne vi se Tahitis søsterø Moreas bjerge tegne sine skarpe konturer mod den opstående morgensol. Hjertet bankede uvilkårligt lidt hurtigere, vi kunne dårligt tro, noget kunne være så betagende smukt. Snart kunne vi mærke Tiareblomstens duft, skønt vi endnu var flere timers sejlads fra land.

Noget så materialistisk som morgenmad skulle jo dog passes; men snart var vi atter oppe på dækket. Nu var der ved at ske noget. Små både myldrede ud og bød os velkommen, som vi nærmede os havnen. Underskønne tahitipiger kom om bord med hundreder af blomsterkranse, som de med det sødeste smil hængte om halsen på passagererne. Nåda, hvor drengene kroede sig! Tahiti er så udpræget blomsternes ø. Den lille hibiscuspotteplante, som vi herhjemme er så stolte af, hvis vi får den fralistet en blomst, vokser dernede i flere meter høje og brede buske. Dens store tragtformede blomster stråler i alle regnbuens farver om kap med solen. Sammen med Tahitis specielle blomst, Tiaraen, danner den levende hegn overalt.

En af Tahitis mest charmerende skikke er den med blomsterkransene. Man plukker alle de blomster, man lyster, fletter en krans og hænger den om halsen på den nærmeststående, sit hjertes hemmelige ven, o. s. v. Betalingen for sådan en krans er to kys til giveren — et på hver kind. Sikke en chance! Ikke mange lod den gå ubenyttet hen. Tilsidst kunne man lige skæve over kanten af de sødt duftende blomsterkranse.

Tahitianerne havde en særlig forkærlighed for vort skib, da det er opkaldt efter deres ø, så alt, hvad der overhovedet kunne gå eller kravle, var mødt op på kajen til velkomst. Da vi kl. 8 lod ankeret falde, var kajen i bogstaveligste forstand sort af mennesker, og knap

Afsked
med
Thaiti

Foto:
Kirsten
Mariussen

var landgangsbroen sat, før de myldrede op — så stærkt, at den med et brag gik i stykker, og et par stykker faldt i vandet. Men snart var skaden udbedret, og to minutter efter var vort kære »Tahitien« en myretue af syngende, leende, dansende, råbende og kyssende mennesker. En lokal byfest på sit højdepunkt ville ligne en ren begravelsesfest i sammenligning.

Kort tid forinden var det blevet bestemt, at vi skulle have vor verdenspremiere på Tahiti, da vi skulle ligge i havn godt 4 dage. Telegrafisk var der arrangeret en opvisning allerede første dag, vi var der, så vi fik snart alvorligere ting at tænke på, såsom generalprøve m. m. Det var første gang i Tahitis historie, at der blev vist gymnastik, så vi var meget spændt på, om der ville komme nogle tilskuere. Aviser er på forhånd dødsdømte, da rygtet løber langt hurtigere, end avisen kan nå at blive trykt, så der findes ikke een. Al vor skepsis blev imidlertid gjort grundigt til skamme. På slaget 17 var stadion fuld af lysebrune tahitianere, som ville se disse mærkelige hvide »dansere, eller hvad det nu var«. Og hvilket publikum! Vi morede os mindst lige så meget, som de gjorde. De rev sig i håret, slog sig på lårene af grin, råbte, skreg, grød og lo i een uendelighed. I pausen og efter opvisningen kvalte de os nærmest med deres venlighed i form af omfavnelser, is, limonade og Tuborg eksportøl. At røre ved vort lyse hår bragte dem fuldkommen i ekstase, og da vi kun var 3 lysblonde piger, var vi nærmest skaldede, da vi nogle timer senere kørte hjem til skibet. Det var vel nok en lovende premiere. For at fejre dagen tog vi om aftenen ud til verdens mest

romantiske restaurant, »Les Tropicque«, 10 km fra Papeete. Inde i selve restauranten vokser palmerne om kap med et væld af grønne planter og farvestrålende blomster. I en lille løvhytte spiller orkesteret Tahiti-musik. Hele den ene langside er åben ud til havet, en lang bro fører ud til et par grønne småøer, hvor bænke meget betænksomt er anbragt hist og her. Humøret blev sat yderligere en tak i vejret med vin og champagne, og vi dansede Hula-hula, så de indfødte var rene sinker ved siden af. Sikke en dag — vores første på en »rigtig sydhavsø«.

De næste dage gik i sus og dus. En ekstraopvisning blev i hast arrangeret og samlede med kun få timers varsel godt et par tusinde mennesker. Vi følte os efterhånden som verdensberømte primadonnaer. Når vi gik på gaden, kom vildfremmede mennesker farende og gav os omfavnelser, gaver, blomster o. s. v.; men højdepunktet var dog den dag, vi kørte en tur rundt om øen. Vi spiste rå fisk dyppede i alskens mærkværdige krydderier, skyllede efter med mælk fra de kokosnødder, som de indfødte behændigt kravlede op i palmerne og hentede ned, tumlede os i den friske lagune, så de gamle offerpladser, fik den århundredgamle Hula-hula dans demonstreret af pragtfulde, indfødte piger iført bastskørter og blomsterkranse — og oplevede en hel bunke andre ting.

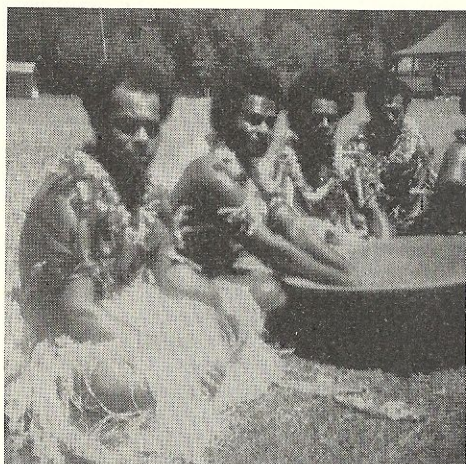
Men intet varer jo evigt; også for os slog afskedens time alt for tidligt. Vi var ikke mange sure sild værd, da vi for sidste gang betrådte Tahitis jord og bogstavelig talt gik baglæns op ad landgangsbroen for ikke at miste et eneste sekund af det farverige skue. Ikke een af os mælede et ord, da vi langsomt gled ud fra kajen, ganske simpelt af den grund, at vi alle havde en kæmpeklump i halsen. Vi smed alle vore blomsterkranse i vandet med det forfængelige håb, at de skulle drive ind mod land, for ifølge sagnet vil man så engang vende tilbage til de sorgløses blomsterø Tahiti. Medens Tahiti forsvandt mere og mere i bølgerne, sang det stadigvæk inden i os:

Faka lufi lufi ai
E hae ha e
Teie ne ra mate ume ra
ume ume, ume ume ra.

Vor sydhavsøtid var imidlertid endnu ikke forbi; den 21. december forlod vi vort kjære skiv og gik i land på Fiji-øerne, nærmere betegnet i hovedstaden Suva på øen Viti Levu. Suva er den eneste — om man så må sige — civiliserede by på øgruppen. Bygningerne er

europæisk prægede; der bor dog ikke mange hvide, så de eneste forlystelsessteder er siger og skriver 1 biograf samt 3 klubber. Godt det samme! Det er en blandet fornøjelse at se, hvordan primitive naturfolk optager vor såkaldte kultur. Jeg vil hellere sige, at de meget omhyggeligt opsamler alle lasterne, såsom drik og tobak, hvad deres konstitution i langt de fleste tilfælde slet ikke kan tåle. Vi indtog straks med storm og stor begejstring vort palads for den næste måned: en stor kostskole for engelske drenge (de havde sommerferie). — Alene de store himmelsenge med moskitonettene var et eventyr.

Vi ville prøve at fejre julen så dansk som muligt; men det var mildest talt både varmt og irriterende at sidde og klippe engle i 35-40° Celcius (i skyggen), så vi tilbragte det meste af tiden i et pragtfuldt svømmebassin. Skønt skolen lå lige ned til vandet, måtte vi ikke bade i havet på grund af hajerne; de kom undertiden næsten helt op under land. Vi fandt et granlignende pinietræ, som vi anbragte midt i den store sal, pyntede så godt det nu lod sig gøre med palmegrene rundt omkring, tegnede julenisser, købte en julegave hver formedelst den sum af 1,50 kr. og fejrede så en overmåde hyggelig juleaften. I julestemning kom vi dog ikke. Ved midnatstid blev det hele mig lidt for broget, så jeg listede lige så stille op i en af de indfødtes kirker, hvor jeg vidste, de havde midnatsgudstjeneste. (De er kristne.) Det blev en oplevelse uden lige. Som så mange naturmennesker er de helt fan-

Velkomst-kavaen »brygges«

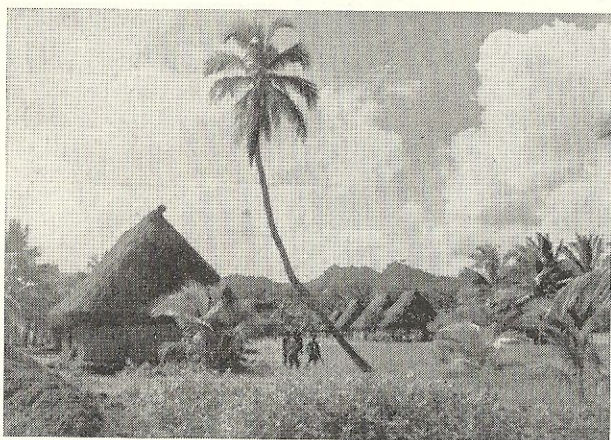
Foto: Kirsten Mariussen

tastisk musikalske. Et blandet kor på ca. 200 sang deres skønne, flerstemmige salmer, så jeg til sidst var fast overbevist om, at det var englener, jeg hørte. Først hen på de små timer gik jeg hjem, fuldkommen fortryllet; skønnere julenat vil jeg aldrig nogen sinde opleve.

Straks vi kom til Fiji, blev vi æresmedlemmer af alle 3 klubber, så nytårsaften blev overmåde sjov, vi festede uafbrudt i 2 døgn. Formålet med vort Fiji-ophold var imidlertid, at vi skulle holde træningslejr der, så snart måtte vi i gang med arbejdet. Gymnastik og folkedans dagen lang — vær'sgo! At træne ude var udelukket på grund af den stærke sol. Så snart vi havde været i solen et kvarters tid, dansede ligevægtsbommene can-can for øjnene af os, hvad så absolut ikke gjorde det lettere at holde balancen! I stedet fik vi den nærliggende town-hall stillet til rådighed, så vi sled bravt i det, og efter ca. 3 ugers træning gav vi 4 meget succesrige opvisninger. Den første var meget højtidelig; med generalguvernøren i spidsen ankom gæsterne i det helt store, vilde skrud, så vi svedte tran af bare nervøsitet; men de var vældig begejstrede.

Ind imellem havde vi fridage med fester og udflugter, som f. eks. da vi en dag blev inviteret ud i en landsby til fest. Da vi ankom, var hele landsbyen med høvdingen som anfører forsamlet for at byde os velkommen. På en lille græsmark havde de bygget en meget fin løvhytte, hvori vi blev anbragt. Ifølge århundredgammel skik havde mændene iført sig deres krigsdragt, og nu kunne velkomstceremonien tage sin begyndelse.

Alle stammens mænd sætter sig i en klynge omkring høvdingen,

Danse-
pladsen

Foto:
Kirsten
Mariussen

Min kavaller!

Foto: T. E. A. L.

og på hans kommando bliver en trærod samt et stort træfad fyldt med kokosmælk båret frem. Under megen råben, klappen, mumlen og syngen river høvdingen nu roden i stykker, velsigner den, hvorefter den puttes ned i fadet med mælken. Alt imens mændene opfører mærkelige ceremonidanse, bliver roden vredet og mast rundt i fadet, til al kraften er trukket ud. Fadets indhold får efterhånden en slående lighed med opvaskevand, hvilket jorden fra roden og høvdingens hænder sikkert har en ikke ringe andel i. Nu nærmer det kritiske tidspunkt sig, som vi med rædsel har set frem til: da vi skal drikke opvaskevandet — eller kavaen, som den kaldes. Et par halve kokosnødderskaller fremskaffes og fyldes med drikken. Høvdingen udråber med høj og myndig stemme, om vi vil modtage deres velkomst. To af mændene kravler på deres bare knæ hen imod os med den fyldte skål, alt imens de andre klapper hule klap i hænderne. Er man høflig og modtager deres gæstfrihed, SKAL skålen tømmes i eet drag! — Nej, hvor er det svært; vi er fuldkommen blå i hovederne af iltmangel, da vi tager skålen fra munden; men høvdingen får et sejrstolt smil! Vi klarede opvaskevandet med tilsat brændt gummi-smag. Nu er vi blevet »rigtige« venner, og så kan festen for alvor

Farvel, Fiji!

Foto:
Kirsten
Mariussen

begynde. På et stort bord er anbragt alskens frugtherligheder, mango, ananas, appelsiner, kokosnødder, pigget jakfrugt m. m. m. Alt vederfares fuld retfærdighed, og så skal der være underholdning og dans. De danser deres gamle krigs- og nationaldanse, og til gengæld slår drengene tempoflik-flak, som gør vore nye venner stumme af forbavselse. Derefter følger dagens clou: vi skal danse. Et lille orkester spiller deres meget rytmiske melodier, og byens ungkarle samles i en lille klynge og sender hurtige, generte blikke over til os. Her kræves mod og mandshjerte! De fniser som 7. kl. piger, vrider og vender sig; men endelig er der et mandfolk, som skyder hjertet op i halsen og med målbevidste skridt og stift nedadrettet blik styrer lige over mod en af os. Vi havde allerede i tankerne forestillet os, hvordan vi skulle spiddes på spyd og bruges som antiluftskyts mellem alle vildmændene; men de har skam manerer. De lægger højre arm om livet på os, vi venstre arm på deres skulder, og så går vi fremad, alt imens vi gynger i knæene i takt til musikken. Det er såmænd det hele. Min kavalier er en rigtig kraftkarl, kulravende sort og med typisk Fiji-hår, d. v. s. at det er fintkruset og står lodret op fra hovedet. — Vi bliver modigere nu; vi skæver til hinanden, det bliver endda til et lille smil. Det er straks værre med konversationen. Hans engelske ordforråd er proportionalt med mit fijiske, hvilket vil sige, at vi faktisk ikke forsnakker os. Kavaliererne skifter, og vi bliver efterhånden lidt mærkelige i knæene af al den gyngen. Da vi flere timer senere tager derfra, har vi fået gyngninger på hjernen. Vi taler stødvis, trækker vejret stødvis, bevæger os fremad i små, underlige rejehop;

men vi har moret os pragtfuldt. Til afsked synger de deres farvelsang »Isa lei« så smukt, at tårerne løber ned ad kinderne på os — og se, om de ikke også dratter i $\frac{3}{4}$ -dels takt. Nå, spøg til side. Vi efterlod nu alle en ikke ringe del af vort hjerte i Naisimasimasi — ja, sådan hedder byen virkelig.

Den 18. januar 55 tog vi en tårevædet afsked med Suva og kørte op til Nandi, en lille by på nordkysten. Der ligger en stor flyvestation, og derfra skulle vi med T. E. A. L. flyve til New Zealand, som vi de næste 2 måneder gennemtrawlede på kryds og tværs. Vi havde en fantastisk succes overalt. Billetterne blev revet væk, lang tid før »berømthederne« ankom.

Den 17. marts fløj vi så videre til Sydney, Australien. Det var for øvrigt en meget dramatisk tur. Afgangen blev fastsat 12 gange, men måtte stadig udsættes på grund af maskinskade og dårligt vejr. Vi nåede endog at komme i luften et par gange, men måtte pænt gå ned igen med motorstop — og skrækslagne passagerer! I Australien tilbragte vi ligeledes 2 dejlige, spændende måneder og sejlede så til Ceylon. Ceylon blev turens højdepunkt. Men det må jeg desværre gemme til næste års elevskrift, for i dette øjeblik gennemrystes hele naboskabet af et øresønderrivende vræl, som stammer fra min første-fødte — nevø altså. Han er 20 timer gammel og jordens dejligste unge; men han prøver på at få mig til at sætte verdensrekord i udholdenhedsløb — foreløbig er vi nået til 48 timer uden stop.

For dog ikke helt at gro fast på Ceylon inden næste årsskrift vil jeg kort opridse hjemturen. Efter 3 eventyrlige måneder dernede (med jungletur, buddhistfester, elefantridt, millionærtilværelse, palmeromantik o. s. v.) sejlede vi så endelig hjemad, men besøgte på hjemturen Arabien, Ægypten, Italien, Frankrig, England, Holland og Tyskland og var så den 19. oktober d. å. atter på dansk grund.

Kirsten Mariussen (årg. 1951)

Medlemsliste

Da det er flere år siden, der sidst har været en medlemsliste i årsskriftet, og foreningen siden da har fået mange nye medlemmer, finder vi det på sin plads at bringe en fuldstændig medlemsliste. Det kan vel ikke undgås, at der er fejl i den, navnlig hvad adresserne angår, og vi opfordrer derfor medlemmerne til at meddele eventuelle adresseforandringer til sekretæren, frk. Birgit Jensen, Auning.

Æresmedlemmer

Herr og fru Munch, Ryomgård
Viceskoleinspektør Holden Dall, Søndergade 30, Århus

Særlige medlemmer

Lærer Kaj C. Ahrensbach, Vestergade, Ryomgård
Seminarlærer Bent Andersen, Kjærsgårdvej 13, Silkeborg
Herr og fru Balle, Apoteket, Nimtofte
Lærerinde, fru Holden Dall, Søndergade 30, Århus
Overlærer M. Dynesen og frue, Vestergade, Ryomgård
Herr og fru driftsleder Johs. Grue, Vestergade 25, Vejen
Kaj Højholt, Nørager Brugsforening, Vivild
Lærer N. A. Højholt, »Svanholm«, Ryomgård
Børge Jensen, Danmarksgade 14, Randers
Amtsinspektør Carl Jensen, Rådhusstræde 1, Skive
Adjunkt S. Lange Jørgensen, Marselis Boulevard 37, Århus
Lærer E. H. Jørgensen, Marie Magdalene, Ryomgård
Ella Iversen (f. Hasager Hansen), Kalle Skov, Kirksby
Gårdejer Rasmus Mortensen, Skjødstrup
Fru Holger Nielsen (f. Grethe Bach), Risskov
Lærerinde, fru Nielsen, Manufakturhuset, Ryomgård
Proprietær P. Petersen, Sivestedodde, Kolind
Skovrider H. Rasmussen og frue, »Jægersbo«, Ryomgård
Købmand Carl Sørensen, Ryomgård
Overlærer, frk. T. Weiner, Ryomgård
Læge H. L. I. Wraae og frue, Ryomgård

1916

Ketty Aarkrog (f. Vinderslev), Schioldansvej 34, Charlottenlund
Bankbestyrer Harald Dybbro Christensen, Lunderslev
Redaktør Frithiof Ørtved (Christensen), Frederikssundsvej 296, Brønshøj

1917

Forretningsfører Just Andersen, Aalestrup
Forpagter Axel Hviid, Mariendal pr. Beder
Johanne Hansen (f. Rasmussen), Kongensgade 60, Fredericia
Overassistent Aksel Pedersen, Pontoppidansgade 92, Randers

1918

Bankdirektør Edward Andersen, Andelsbanken, Hjørring

Læge Johannes Christensen, Skjødstrup
Kontorchef Erling Krogh, Forhåbningsholms Allé 33¹, København V.
Bankdirektør Mar. And, Madsen, Andelsbanken, Esbjerg
Fabrikant Peder L. Pedersen, Ejby

1919

Grosserer Henry Carlsen, Rosengade 1, Grenå
Dyrlæge Tage Bjørn Pedersen, Vivild
Tandlæge Agnes Margrethe Ravn (f. Nielsen), Rosengade 14, Odder
Installatør Hugo Vinderslev, Strandhuse, Kolding

1920

Direktør Kaj Uhrbrand, Stockholmsgade 25² th., København Ø.

1921

Lærer Leif Birkelund, Møgelkjær pr. Horsens
Hermann Alstrup-Nielsen, Attemosevej 18, Holte

1922

Tandlæge Gudmund Brøns, Bruunsgade 24, Århus
Direktør (Falck) Oluf Bisgaard Jensen, A. C. Ørstedesvej 13, Viborg
Købmand Chr. Jørgensen, Drastrup, Volk Mølle

1923

Juliette Blaase (f. Creutzberg), Strandparken 12, Århus
Gårdejer Aksel Foged, Egens pr. Rønde
Elisabeth Bruun Hansen (f. Kahr), Musegaard, Herlufmagle
Gårdejer Johs. Kahr, Sivested pr. Kolind
Gartner Gunner Knudsen, Hadsundsvej 75, Randers
Grosserer Karl Mejnecke Madsen, Bellahøjvej 109, København F.
Forpagter Ejner Nielsen, Teglvang, Hornslet
Signe Margrethe Rasmussen, Skjødstrup
Manufakturhandler Ejvind Stampe, Auning
Tandlæge Eva Eeg Treue, Allingåbro

1924

Lrs. Jacob la Cour, Erhvervenes Skatteseekretariat, V. Boulevard 20¹, Kbh. V.
Købmand Aksel J. Gerstrøm, Auning
Vaskeriassistent Edith Helboe, Østbanetorvet 4⁵, Århus
Læge Preben Lüneborg, Mørke

1925

Gerda Eeg (adr. tandlæge Treue, Allingåbro)
Landbrugslærer Jens E. Foged, Østergade 5, Hammerum
Anna Kirstine Hastrup, Krankbølle, Hjortshøj
Købmand Viggo Worsøe Laursen, Frederiksgade, Århus

1926

Tandlæge Henning Christensen, Højdedraget 11, Valby, København
Købmand P. V. Lüneborg, Auning
Forretningsfører Elga Munch, Ashøjgade 18, Hurup, Thy
Edith Maibølle (f. Carlsen), Johan Ottosvej 3, København F.

1927

Overtoldassistent Magdal Andersen, Korsør
 Bogholder Knud Beuschau, Vestergade, Auning
 Salgschef Poul Bentzen, Elverdalsvej 48, Højbjerg
 Ady Christensen, Th. Nielsensgade 71, Herning
 Lærer Søren Sloth Carlsen, Hornslet
 Conditor C. Aa. Jacobsen, Løgten
 Walther Knudsen, Mesballe Brugsforening, Ryomgård
 Walther Pedersen, Jegstrupvej 6, Viborg
 Tage Skovrup, Sønderport 5, Århus
 Slagtermester Viktor Sørensen, Bredgade 4, Kolind

1928

Elise Marie Knudsen, Jegstrup, Hasselager
 Kreditforeningsassistent Knud Lottrup, Hellerupvej 5, Århus
 Købmand Arne Juhl Nielsen, Kolind
 Ulla Rønde (f. Warming), Poppelvej 13, Grenå
 Laura Taul (f. Nielsen), Fredericiavej, Vejle

1929

Købmand Jørgen Carlsen, Løgten
 Bankassistent Arne Eisbo, Nygade 52, Holbæk
 Skræddermester Rudolf Selmer Jensen, Kolind
 B. Hauge Nielsen, Rødding
 Esther Pallesen (f. Tornled), Gråbrødre torv 132, København K.
 Lærer Rudolf Simonsen, Vejlbyskole, Alsø
 Inge Skou (f. Andersen), Pillemark, Samsø

1930

Inspektør Holger Frandsen, Engparken 71 th., Åbyhøj
 Else Jensen, Sæbehuset, Hornslet
 Realskolelærer Søren Vester-Petersen, Ryomgård
 Dr. med. Carl Anker Steffensen, Blegdamshospitalet, København
 Fuldmægtig Kresten Skødt, Bogholderallé 55, Vanløse

1931

Ingeborg Andersen, Dreyersvej 11, Kolding
 Grethe Andersen (f. Jørgensen), St. Clemens St.
 Grethe Nielsen, Thyregodsvej 17, Valby
 Ella Vester-Petersen (f. Christensen), Ryomgård
 Urmager Peter Sørensen, Nimtofte

1932

Fritidshjems lærerinde Andrea Margrethe Boysen, Norgesallé 11, Århus
 Poul Erikstrup, Ordrupvej 12 st., Charlottenlund
 Eva Hougaard (f. Schjødt Nielsen), Strandvejen 10 B4, Århus
 Cand. oekon., sekretær i Banktilsynet, Eigil Hastrup, Venagervej 11, Gentofte
 Lisbeth Ørgaard (Nielsen), Stenløse Skole pr. Sct. Klemens

1933

Købmand Anders Bager, Glud pr. Horsens

Inge Basse, Gersonsvej 55, Hellerup
Læge Eskild Engel Jensen, Vestergade, Hirtshals
Ida Johnsen (f. Knudsen), Tjerrild, Ryomgård
Landsretssagfører Kristian Vester-Petersen, Torvegade 14, Randers
Anne Johanne Vase (f. Foged), Feldbækgård, Korup pr. Rønde

1934

Aase Hogaard Andersen (f. Frikke), Thorvaldsensgade 30, Århus
Overassistent Bent Andersen, Tousvej 10 A, Åbyhøj
Rigmor Asgaard Andersen, Centralskolen, Løgten
Ella Harriet Bøye (f. Madsen), Stadionsvej 29, Grenå
Jens Aa. Elbæk Christoffersen, Vesselvej 12, Holstebro
Gerda Graver, Rødkløvervej 10, Århus
Fabrikant Charley Hougard, Hørve
Politibetjent Leo Bonde Jensen, Skovbrynet 6, Randers
Laboratorieleder Marius Jensen, Marstalsgade 21, København Ø.
Aase Jakobsen (f. Moe Andersen), Skolebakken 73, Århus
Yrsa Kjær, Jægergårdsgade 16, Århus
Karen Laursen (f. Munch Sørensen), Søndergade, Hadsten
Ove Larsen, p. t. Spanien 111, Århus
Ingeniør Holger Nielsen, Hyldevej 5, Risskov
Kontorchef Poul P. Rasmussen, Agervang 29, Kongens Lyngby
Postbud Asbjørn Sørensen, Ryomgård

1935

Bankfuldmægtig Niels Peter Bager, Handels- og Landbrugsbanken, Århus
Hans Mar. Brøgger, Højstrupvej 11, Vanløse
Overlærer Knud Basse Kristensen, Vestergade, Ryomgård
Else Hviid (f. Kolind), Kjellerup
Bogholder Jørgen Hansen, Andelsslagteriet, Hadsten
Else Abildgaard Jakobsen, Ebeltoft
Proprietær Ove Nissen og frue, Skovvangen, St. Heddinge
Sognepræst Harry Lindgren Rasmussen, Fjaltring pr. Rammø, Vestjylland
Slagtermester Viggo Sørensen, Mørke
Kommuneassistent Waldemar Wadovsky, Drejersvej 132 th., Assens

1936

Karen Margrethe Ege (f. Ringsholt), Højløkkevej 48, Hjørtækær, København
Tage Carstens Enevoldsen, Jernbanegade 8, Viborg
Civilingeniør, cand. polyt Niels Hviid, Brøndby Parkvej 24, Glostrup
Kæmmer Jens Jakobsen, Foldby, Hinnerup
Cai Müller, Østerbrogade 50, København Ø.
Maja Poulsen (f. Krogh), Ikast
Elektriker Aksel Fogh Petersen, Hjortshøj
Politibetjent Willy Techen, Bredstrupvej 13, Grenå
Ingeniør Laurits Warming, Jernbanegade 74 A, Vanløse

1937

Lærer Ejvind Basse Kristensen, Skarresø mark pr. Ryomgård
Lærer Anton Eriksen Nielsen, Skovvej 10, Ryomgård
Orla Grue, Syvstjernehusene 34, Værløse

Clara Graver (f. Juel), Tolstrup præstegård, Brønderslev
Cand. mag. Anton Krarup Mogensen, Hjortensgade 56, Århus
Rita Malfeld, Bredgade 33, Kolind
Holger Mogensen, Tagensvej 237³, København NV.
Rigmor Nøhr (f. Christensen), Gaaseholmsvej 59¹, Herlev

1938

Birthe Arnbak (f. Poul-Jensen), Hulsøvang 2, Rungsted Kyst
Bogholder Kaj Juul Andersen, FDB, Svendborg
Civilingeniør, cand. polyt. Robert Djurtoft (tidl. Jensen), Kobbelvænget 15,
København, Brønshøj
Gudrun Glerup (f. Steffensen), Stenvad
Sekretær, exam. merc. Niels Henckel, Langelinie 52, Odense
Bankassistent Knud Jakobsen, Arb. Landsbank, Vestergade 5, Kbh. V.
Ellen Jakobsen (f. Krogh), Langebæk
Else Larsen (f. Munch Sørensen), Frederikshavn
Birthe Legarth (f. Vester-Petersen), Jegindø pr. Hvidbjerg
Peder Thorup Pedersen, Ellevej 28 st. th., Hørsholm
Else Riise-Knudsen (f. Ringsholt), Nyborgvej 7, Valby
Jørgen Skeel, Bjersøholm, Ystad, Sverige

1939

Bodil Hother Hansen (f. Krogh), Schaldemosevej 12, Randers
Margrethe Hougaard (f. Jensen), Elholt, Ryomgård
Karen Hansen (f. Hougaard), Vestervej 16, Grenå
Rasmus Bilde Kjeldsen, Kolind
Bankassistent Ole Malfeld, Andelsbanken, Grenå
Hugo Hammer Pedersen, Lærkevej 7¹, Korsør
Købmænd Carl Sørensen, Langå
Dorthe Vester Sørensen, Benzonhøj, Kolind
Knud Techen, Fjellerup pr. Tranehus

1940

Edith Grue, Vestergade 25, Vejen
Sygeplejerske Tove Klemmensen, Grenå
Henning Møller, Ballesvej 47, Hornslet
Fru Ulla Nielsen, Alsvej 27, Risskov
Anne Marie Nielsen (f. Legarth), Søholm, Kolind
Knud Bülow Sørensen, Mørke
Ingeniør Bent Munch Sørensen, Hammelundvej 20, Rungsted Kyst
Else Grethe Øster (f. Sørensen), Benzonhøj, Kolind

1941

Hans Alfred Andersen, Bredal Mejeri, Vejle
Ib Bach Andersen, Kolind
Else Anderson, Sjællandsgade 28, Randers
Lizzy Christensen (f. Taarnborg), Frigsvej 14, Fredericia
Kirsten Damgaard (f. Ringsholt), Auning
Trafikmedhjælper Anders Hougaard, Gjerrild
Thyge Hansen, Ødum pr. Århus

Else Borgstrøm Jakobsen, Gl. Kongevej 11¹, Vejle
Bente Maalø (f. Jakobsen), Voldgården 2² tv., København K.
Inger Marie Pedersen (f. Bødker), Nylandsvej 55, Silkeborg
Installatør Johan Stoltze, Brovst
Overtjener Kaj Techen, Grenå

1942

Hans Bundgaard, Socialkontoret, Varde
Gunnar Christensen, Storegade 36², Hillerød
Cand. jur. Bent Hougaard, Kærende pr. Nimtofte
Jørgen Hagensen, Ørsted
Ellen Jensen (f. Larsen), tidl. Nimtofte Apotek
Jytte Jensen Kaalø, Frydendal, Oppe Sundby, Sjælland
Arne Madsen, Marienhof, Ryomgård
Bente Rasmussen, Hostrups Have 60⁴, København V.

1943

Johanne Charlotte la Cour, Pindstrup
Lærer Jørgen la Cour Christensen, Pedersker
Anna Margrethe Ejlersen (f. Hansen), Hinnerup
Niels Grue, Vestergade 25, Vejen
Poul Blach Hansen, Storegaten 5, Horten, Norge
Førstelærer Hans Lindeberg Madsen, Pindstrup

1944

Ebba Amund (f. Nissen), Christiansholmsvej 17, Viby, J.
Søren Knudsen Christensen, Varnæs
Løjtnant Kjeld Dyrby, Ommestrup pr. Mørke
Randi Egeskov, Gjerrild
Poul Frederik Hansen, Brugsforeningen, Stenvad
Kirsten Jørgensen (f. Laursen), C. F. Richsvej 78¹, København F.
Vita Mygind Kruse, Bruunsvang 69, Brønshøj
Adda Bergmann Larsen, Mørke
Johs. Vester-Sørensen, Benzonshøj, Kolind
Karen Sørensen (f. Lorentzen), Vingårdsgade 67³, Hellerup
Gudrun Sparre (f. Pedersen), D. D. vej 13², Assens, Fyn

1945

Købmand Orla Bach, Mejerigade, Hadsund
Lis la Cour, Pindstrup
Poul la Cour Christensen, Hvidovrevej 244², København, Valby
Trafikmedhjælper Margit Eskildsen, Vejle
Skovfoged Gunnar Dalsgaard Hansen, Løvskaal, Bjerringbro
Jytte Larsen, Danmarksgade 23, Vejle
Bent E. Larsen, Hovedvagtsgade 6⁴, København K.
Folmer Møller, Sct. Markus Kirkeplads 8 st., Århus
Poul Nielsen, Storegade 14, Ryomgård
Curt Hallager Nielsen, smedemester Nielsen, Ryomgård
Gertrud Hauge Nielsen, Handelsbanken, Åbyhøj
Svend Aage Nielsen, Goldbækdal pr. Brande
Annegrethe Nielsen (f. Karlson), Gammelgårdsvej 12, Åbyhøj

Inger Meier (f. Høgh Pedersen), Nordly, Ryomgård
Tove Smith-Pedersen, c/o Christiani & Nielsen, Apartadas 1188, Caracas,
Venezuela
Erland Skovbjerg, Nimtofte

1946

Else Marie Boiesen, Bugtrup pr. Kolind
Kæmner Bent Degn, Ørum Dj.
Ida Schneider Hansen, Veggerslev pr. Tornled
Trafikassistent Knud Valdemar Hansen, Vibevej 2, Nyborg
Gerda Jensen (f. Sodemann), Tustrup pr. Vivild
Karl Jørgensen, Stationsvej, Nimtofte
Knud Laursen, Marie Magdalenevej, Ryomgård
Viggo Rasmussen, Holmegård, Termestrup, Mørke
Ole Stampe, Auning
Jytte Sørensen (f. Rasmussen), Bakkealle 15, Åbyhøj

1947

Stig Andersen, Ryomgård
Henning Dyrby, Landmandsbanken, Ålborg
Jens Jørn Lorentzen, Stenvad
Kirsten Nielsen, Rønde
Mayner Tetsche Nielsen, Trustrup
Orla Krogh Pedersen, Linnegatan 28, Borås, Sverige
Arne Rasmussen, Andelsmejeriet »Nyhåb«, Glæsborg
Ella Sørensen, c/o købmand Sørensen, Ryomgård
Axel Sodemann, Veggerslev pr. Tornled
Else Sørensen, Stenvad
Henning Steffensen, adr. manufakturhandler Zebbes, Ringsted
Per Bülow Sørensen, Mørke

1948

Axel Andersen, Marie Magdalene præstegård, Ryomgård
Birgit Bach Andersen, Kolind
Margit Andersen, Storgade, Ryomgård
Tage Foged, Thorsager
Ruth Hansen, Fjellerup pr. Tranehus
Johs. Hansen, Brugsforeningen, Stenvad
Pauli Jensen, Marie Magdalene, Ryomgård
Hans Jørgen Jepsen, Ulstrup, Stenvad
Jørgen Kjeld Jørgensen, Nygade 15, Ryomgård
Marius Kvist, Markedsgade 16, Randers
Tove Knudsen, Tietgens Plads, Århus
Niels Erik Møller, Veggerslev pr. Tornled
Elise Torst Nielsen, Tøstrup, Kolind
Holger Hauge Nielsen, Kolind
Sygeplejerske Ingeborg Vester-Petersen, Sct. Hans, Roskilde
Henry Høj Rasmussen, Skiffard, Kolind
Lillian Tuun, Langbygård, Ramten
Anne Marie Therkildsen, Fjellerup, Tranehus

1949

Else Brøgger, Ørum Dj.
 Hector Estrup, »Fjeld«, Pindstrup
 Niels Emil Fogh, Mørke
 Hardy Hansen, Termestrup pr. Mørke
 Ole Ditlev Jensen, Skovvej 10, Ryomgård
 Kaj Normann Jensen, Ndr. Ringvej 22, Silkeborg
 Ella Kjær, Paludan Müllersvej 91³, Århus
 Tove Legarth, Høtofte pr. Kolind
 Gerda Karen Larsen, De gamles hjem, Ryomgård
 Sergeant Jørgen Breinegaard Madsen, Lida, Vejle
 Niels Ottesen Nielsen, Lunden pr. Glæsborg
 Ole Nissen, Brugsforeningen, Kolind
 Bente Pedersen, Veggerslev, Tornled
 Gerda Sørensen, Eskerød pr. Løgten
 Ellen Schmidt, Toldkammeret, Helsingør
 Jørgen Westmark, Banken for Grenå og Omegn, Grenå

1950

Karen Margrethe Andersen, Vestergade 4, Auning
 Lizzy Andersen, Bredgade 25, Kolind
 Ulf Andersen, Ryomgård
 Ruth Christiansen, Kristiansminde, Mørke
 John Abildgaard Christensen, Gl. Tingvej 13, Års
 Ib Fisker Christensen, Thorsager
 Lilly Darling, Nørregade 13, Hadsten
 Aage Fogh, Foghs hotel, Mørke
 Niels Schneider Hansen, Veggerslev, Tornled
 Elli Hald, Enghøj, Ryomgård
 Kurt Hougaard, Nygård, Ramten
 Kirsten Høgh, Gjerrild
 Inger Marie Jensen, c/o frk. Ruge, Nøjsomhedsvej 17², København Ø.
 Aase Kofoed, Ryomgård
 Inge Nørgaard, Gl. Kolind, Kolind
 Bent Nielsen, Andelsbanken, Grenå
 Per Laursen Pind, Kommunekontoret, Ryomgård
 Niels Erik Høgh Pedersen, Nordly, Ryomgård
 Herdis Bonde Rasmussen, Ramten
 Edith Bonde Rasmussen, Ramten
 Keld Sørensen, »Det gule hus«, Pindstrup
 Henning Vester-Sørensen, Benzonshøj, Kolind
 Bruno Therkildsen, Fredensminde, Tornled
 Erik Wraae, Lægeboligen, Ryomgård

1951

Knud Erik Als, Kolind
 Frits Andersen, Gjerrild
 Gerda Ambrosius, Nørregade, Auning
 Svend Erik Andersen, Sivested, Kolind

Ellen Balle, Nimtofte Apotek, Nimtofte
 Grethe Brøgger, Vestergade 15, Auning
 Ejvind Ejlersen, Kærende pr. Ryomgård
 Lilian Eskildsen, Jernbanegade 11, Ryomgård
 Kaj Gori, Brårup skole pr. Skive
 Birte Munch Hansen, Brugsforeningen, Stenvad
 Gert Hastrup, Krankbølle, Hjortshøj
 Marie Hougaard, hotel »Kolind«, Kolind
 Anne Dorthe Møller Hansen, Thorsager
 Jørgen Rygaard Jensen, nr. 209, Egmont H. Petersens kollegium, Nørre Alle
 75, København Ø.
 Erling Kjeldgaard Jensen, Stenvad
 Bent Lorentzen, Lægeboligen, Stenvad
 Kirsten Mariussen, Tårup pr. Auning
 Svend Nielsen, Fjellerup strand, Tranehuse
 Vibeke Nedergaard, Ndr. skole, Auning
 Lars Carøe Nielsen, Rønnealle 17, Rønne
 Annie Pedersen, Mørke
 Hother Pallesen, Landmandsbanken, Grenå
 Yrsa Brendstrup Pedersen, Vestergade 17, Ryomgård
 Bent Møller Pedersen, Brødgade 13, Kolind
 Lis Kliboe Rasmussen, Møllegården, Thorsager
 Jørgen Bang Sørensen, Vellev pr. Ulstrup
 Erik Schmidt, Ulstrup mejeri, Stenvad
 Per Skriver, Mørke
 Bent Lund Sørensen, Thorsager
 Elmer Sørensen, Marienhoff pr. Ryomgård
 Jytte Thuun, Langbygård pr. Ramten

1952

Axel Andersen, Kirkegade 14, Auning
 Leif Andersen, Sjørup, Nimtofte
 Inger Andersen, Thorsager mejeri, Thorsager
 Bent Andersen, Thorsager
 Aase Bang, Brunmosevej, Pindstrup
 Karen Bakmann, Havnevej 56, Grenå
 Karl Jørgen Bugge, Tingvej 63, Hornslet
 Matthias Bjerre, Gl. Estrup, Auning
 Laboratorieassistent Inger Bech, Sygehuset, Ebeltoft
 Esther Mikkelsen Degn, Bugtrup, Kolind
 Wilhelm Estrup, »Fjeld« pr. Pindstrup
 Vagn Erik Frandsen, Pindstrup
 Finn Eigil Fogh, Ørum Dj.
 Birgit Krogh Hansen, Fjellerup, Tranehuse
 Rita Jørgensen, Mørke
 Birgit Jensen, Chr. Stampesvej 6, Auning
 Kirsten Jensen, Mørke bank, Mørke
 Orla Jensen, »Sødal«, Gjerrild
 Herdis Jensen, Heilskov pr. Mørke

Erik Klemmensen, Løkken, Ørum Dj.
Ole Holst Kruse, Gjerrild
Else Lillbæk, Vestergade, Ryomgård
Oluf Mikkelsen, »Rypi«, Ryomgård
Solveig Nielsen, Gerstrømsvej 2, Auning
Astrid Hauge Nielsen, Bugtrupvej 19, Kolind
Jens Jørn Nielsen, Karlby pr. Hornslet
John Hallager Nielsen, Ryomgård
Jytte Pedersen, Vordingborggade 36¹, København Ø.
Lilian Søndergaard, Mørke

1953

Leif Andersen, Stokkebro, Gjerrild
Ib A. Andersen, Ørum Dj.
Elsebeth Andersen, Vestergade, Ryomgård
Inge Birthe Bürgesen, Skansebakken 4, Viborg
Frede Christensen, Georgsminde, Nimtofte
Conny Christiansen, Ebdrupgård, Kolind
Poul Christensen, Dyr lægeboligen, Mørke
Inger Christiansen, Gravensvej 3, Ryomgård
Jakob Danielsen, c/o fabrikant Danielsen, Mørke
Jens Danielsen, Højholt, Mørke
Ruth Danielsen, Møbelfabrikken, Kolind
Ove Hougaard, Tårup pr. Auning
Birthe Hansen, Mørke
Per Jørgensen, Ring pr. Auning
Inger Marie Jørgensen, Ørum Dj.
Ingrid Jørgensen, Gl. Kolind, Kolind
Villy Nygaard Jensen, Gjerrild
Inger Marie Kristensen, Vestergade 7, Kolind
Anna Dorethe Kristiansen, Bøjen pr. Mørke
Ib Kjærsgaard, Gjesing pr. Auning
Else Legarth, Høtofte pr. Kolind
Poul Erik Legarth, Skiffard Pynt, Kolind
Børge Møller, Tranelyst, Tranehuse
Poul Erik Mønsted, »Enghave«, Sivested pr. Kolind
Birthe Møller, Mørke
Erling Mikkelsen, Fjellerup pr. Tranehuse
Knud Erik Breinholt Mikkelsen, Præstegården, Hjortshøj
Bente Mehlsen, Lægeboligen, Auning
Sven Hove-Nielsen, Ny Ryomgård pr. Ryomgård
Birgit Rubeck Nielsen, Emiliegade 6 st., København V.
Birgit Olesen, Plantagevej, Allingåbro
Lars Paludan, Præsteboligen, Sct. Johannes kirke, Aldersrovej 1, Århus
Agnethe S. Rasmussen, Mørke
Poul Rafn, Nimtofte
Grethe Sørensen, Astrup pr. Ryomgård
Elisabeth Skrifer, Mørke
Jens Stampe, Banegårdsgade, Auning

Edwin Sørensen, Hemmed pr. Glæsborg
Poul Thordrup, Allingåbro
Fritz Eeg Treue, Storegade 47, Allingåbro
Eigil Toft, Bøjen pr. Mørke
Inger Taarnborg, Skovvej 43, Ryomgård
Olaf Wraae, Lægeboligen, Ryomgård
Preben Østergaard, Mørke

1954

Jens Chr. Andersen, Vestergade 29, Auning
Kirsten Andersen, Bageriet, Stenvad
Tove Andersen, Skovvej, Ryomgård
Astrid Bilde Andersen, »Benzonslyst«, Voldby
Lise Andersen, Lillegade 52, Grenå
Bodil Bjerre, Koed pr. Kolind
Aase Brøgger, Vestergade 15, Auning
Agnete E. Balle, Nimtofte Apotek, Nimtofte
Per Christoffersen, Kolind
Henning Carstens, Tjerrild pr. Ryomgård
Edith E. Christoffersen, V. Alling, Auning
Lis Christiansen, Ryomgård
Karl Henning Danielsen, Fjellerup pr. Tranehuse
Christian Estrup, »Fjeld«, pr. Pindstrup
Erland Frederiksen, Jernbanegade 7, Ryomgård
Bent Frandsen, Vestergade 15, Ryomgård
Inge Sall Fuglsang, c/o Fa. O. Lodberg, Randers
Jørgen Fejfer, Rosenholmsvej 53, Hornslet
Anna Faurschou Hastrup, Krankbølle, Hjortshøj
Magny Jensen, Gjerrild
Alice Juul, Østergade 9, Auning
Kurt Dyrbye Jørgensen, Bredgade 21, Kolind
Birgit Ljungberg Jørgensen, Kastrup, Pindstrup
Britha Louise Jensen, »Hedegård«, Nørager, Vivild
Birthe Kold Jensen, Kirkegade 2, Auning
Kirsten Amstrup Jensen, Ryomgård
Poul Willum Jensen, Kolind
Børge Ravn Keiser, Bredgade 26, Kolind
Karen Vestergaard Kristensen, Hemmed pr. Glæsborg
Irma Knudsen, Nygade 11, Ryomgård
Gert Klemmensen, Pindstrup
Hedda Berg Kristiansen, Rimsø, Tornled
Inge Karlskov, Skovfogedboligen, Auning
Margarethe Lorentzen, Lægeboligen, Stenvad
Irma Madsen, Ø. Alling, Auning
Kaj Melgaard, Ryomgård
Dorthe Mehlsen, Lægeboligen, Auning
Carl Toftgaard Nielsen, Ramten
Knud Prebensen, Vestergade, Auning
Inge Rank, Ryomgård

Ebbe Rasmussen, »Jægersbo«, Ryomgård
John Steen Reffstrup, Kolind
Kirsten Rasmussen, Skolevej, Mørke
Thomas Høj Rasmussen, Skiffard, Kolind
Peter Staunskjær, Kolind
Otto Seemann, Bredgade 17, Kolind
Anders Chr. Svane, Ramten
Thorkild Salling, Ø. Alling, Auning
Else Lilian Sørensen, Jernbanegade 13, Ryomgård

1955

Kurt Bakmann, Havnevej 56, Grenå
Jørgen Bang Christensen, Koed pr. Kolind
Lea Christensen, Løvenholm Briketfabrik, Auning
Lilian Soelberg Christensen, Kruseminde, Pindstrup
Ninna Christiansen, Telefoncentralen, Ryomgård
Anne Sofie Dyrby, Ommestrup, Mørke
Erik Eefsen, Sdr. Alle 5, Allingåbro
Wallin Feder, »Lykkegården«, Auning
Poul Højholt, Østergade 23, Auning
Gunhild Møller Hansen, adr. Hans Møller, Thorsager
Inge Hansen, Gjerrild mark, Gjerrild
Jørgen Hougaard, hotel »Kolind«, Kolind
Steen Hougaard, Ramten st.
Ulrik Hald, Nørregade 1, Ryomgård
Herdis Jensen, Højbro pr. Stenvad
Kamma Johansen, Bønnerup strand, Glæsborg
Inger Mette Skriver Jensen, Ommestrupgård, Mørke
Hans Kjærholm, »Vidtskue«, pr. Kolind
Helle Keiser, Bredgade 31, Kolind
Finn Lassen, hotel »Gjerrild«, Gjerrild
Hans Oluf Madsen, »Skafføgård«, Mørke
Leo Madsen, Pindstrup
Tove Mortensen, Gl. Ryomgård, Ryomgård
Vita Madsen, Skiffard pr. Kolind
Flemming Madsen, Rosenholm, Hornslet
Hanne Nielsen, Nimtoftevej 13, Ryomgård
Birthe Nygaard, Dagstrup, Mørke
Lisbeth Skak Pedersen, Hvilehjemmet, Nimtofte
Aase Betty Pedersen, Mørke
Margit Vester-Petersen, Solbakken, Ryomgård
Else Møller Sørensen, Gl. Mørke, Mørke
Bent Steffensen, Tranehuse
Maja Sejersen, Nygade 1, Ryomgård
Karen Therkildsen, Gl. Kolind, Kolind

Personalia

Birthe Arnbak (årg. 1938, f. Paul-Jensen) har hos Gyldendal fået udgivet en ny digtsamling, der hedder Skjulesteder. Tidligere udkom digtsamlingen Spejlet og novellesamlingen Lange skygger.

Niels Ottesen Nielsen (årg. 1949) har på Landbohøjskolen bestået 2. del af dyrlægeeksamen med 1. karakter.

Jacob Tolsgaard (årg. 1949) har bestået lærereksamen og er blevet ansat ved Kerteminde kommunale skolevæsen.

Jørgen Staunskjær (årg. 1947) har på Landbohøjskolen bestået landinspektøreksamen med 7,44 points.

Tove Legarth (årg. 1949) har på Århus seminarium bestået lærerindeeksamen og har fået ansættelse ved Odder kommuneskole.

Jens Jørgen Lorentzen (årg. 1947) har på Århus Elektroteknikum bestået ingeniøreksamen med svagstrøm som speciale. Udmærkelse.

Knud Erik Als (årg. 1951) har på Købmandsskolens Provinsbankkursus i København bestået bankeksamen med udmærkelse.

Axel Sodemann (årg. 1947) og Niels Schneider Hansen (årg. 1950) er for tiden på udvekslingsophold i Illinois, USA. Opholdet vil vare 1½ år.

Elvin Birkballe, Marienhoff, er omkommet ved en trafikulykke.

Ægteskab er indgået af:

Jytte Thuun (årg. 1950) med elektriker Preben Frandsen, Århus.

Lillian Thuun (årg. 1948) med dyrlæge Knud Lundbæk.

Marie Hougaard (årg. 1951) med kommis Kaj Aage Rasmussen.

Peder Thorup Pedersen (årg. 1938) med Lise Aarup (datter af bankdirektør Aarup, Holte).

Inger Høgh Pedersen (årg. 1945) med elektroingeniør Børge Ørum Meier, Horsens (søn af installatør Meier, Grenå).

Kirsten Staunskjær (årg. 1950) med cand. oecon. Karl Skaarup, Philips fabr., København (søn af savværksejer Kr. Skaarup, Kolind).

Jacob Tolsgaard (årg. 1949) med lærerinde Ellen Pedersen (datter af pastor Pedersen, Gørding).

Gerda Karen Larsen (årg. 1949) med købmand Ingemann Jensen (søn af gdr. Jensen, »Boelt Thorshøj«, Brønderslev).

Gertrud Hauge Nielsen (årg. 1945) med bankbestyrer Erik Sten Larsen, Abyhøj.

Poul Nielsen (årg. 1945) med Inger-Lise Midtgaard (datter af fhv. hotelejer Midtgaard, København).

Inger Taarnborg (årg. 1953) med trafikassistent Gunnar Larsen, Ryomgaard.

Lis Klibo Rasmussen (årg. 1951) med kontorist Kurt Hvidkjær, Højbjerg.

Af skolens dagbog

1954

- ¹¹/₈ Skolen begyndte efter sommerferien med 480 elever. Skolebestyreren bød velkommen til de nye elever og til lærer Kai Ahrensbach og student Lange. Sidstnævnte vikarierer for inspektøren.
- ¹⁹/₈ Fru Munchs 40-årsdag som lærerinde ved Ryomgård realskole. Dagen mindedes ved 12-sang, og selv om den ikke var officiel, mindedes den dog af mange, ligesom begivenheden stod omtalt i bladene.
- ¹³/₉ Under ledelse af amtsskolekonsulent Stegger Nielsen og lærer Andersen, Rud, afholdt amtskredsens folkeskolelærere instruktionskursus i dansk og erhvervsgeografi på skolen. Instruktører var viceskoleinspektør Verner Sørensen, Århus, og seminarielærer Garly, Jelling. Skolen stillede elever og foredragssal til rådighed.
- ¹⁴/₉ Fru Munch fyldte 61 år.
- ²/₁₀ Nationalmuseet var på skolen og viste filmen Fra jordhytte til glashus. Endvidere fremvistes orientalske dragter. Elever fra skolens ældste klasser gjorde tjeneste som mannequiner.
- ⁸/₁₀ Skolebestyrer Axel Munchs 69-års fødselsdag. Han mindedes ved 12-sang.
- ⁸/₁₀ En husmoderforening fra Rendsborg-egnen besøgte skolen og blev vist om i skolen og på bakken af fru Munch.
- ¹⁸/₁₀-²³/₁₀ incl. Oktoberferie.
- ³⁰/₁₀ Frk. Weiners fødselsdag.
- ¹⁵/₁₁-²⁰/₁₁ Novemberprøve.
- ²⁷/₁₁ Uddeling af vidnesbyrdsbøger og idrætsmærker. Skolebestyreren talte om flid. Ialt 104 elever havde taget idrætsmærket, deraf 1 guld med emaille, 14 sølv med emaille, 23 guld, 29 sølv og 37 bronze.
- ²⁹/₁₁ Månedsslov.
- ⁸/₁₂ Flaget hejst i anledning af overlærer M. Dynesens 60-års fødselsdag. Dagen fejredes med gaver fra eleverne og på forskellig måde.
- ²²/₁₂ Skolens julefest. Der var samlet mange — henved 1000 børn og voksne, flest børn. Dagen forløb traditionsmæssigt med julehistorie, julekoncert, film, komedie — 9. kl. opførte Genboerne — og juletræ. På grund af den store tilslutning måtte komedien opføres 2 gange. Ringeduksen kimelede juleferien ind.

1955

- ⁷/₁ Skolen begyndte efter juleferien. Elever og lærere samledes i foredragssalen, hvor skolebestyreren ønskede glædeligt nytår og mindede om, at det var skolens 42-årige fødselsdag. En krans fra 9. kl. nedlagdes ved stifterens mindesten på bakken.

- $11/2$ - $14/2$ Fridage for 1.-7. kl.
 $14/2$ Hele skolen fri. Kedelsprængning.
 $16/2$ Skolen lukket på grund af snefog.
 $21/2$ Fastelavn.
 $11/3$ Kongens fødselsdag fejredes med fridag.
 $14/3$ - $18/3$ Indstillingsprøve.
 $28/3$ Fridag — dronningens fødselsdag.
 $2/4$ H. C. Andersens 150-års fødselsdag fejredes.
 $6/4$ - $12/4$ Påskeferie.
 $4/5$ Danmarks frihedsdag fejredes med tale af skolebestyreren om de 5 lange år.
 $5/5$ - $7/5$ Bededagsferie.
 $9/5$ - $13/5$ incl. Skriftlig eksamen.
 $25/6$ Årsafslutning. Vejret var det bedst mulige og bakken i sin fejreste pragt med guldregn og syrener. Der var samlet ca. 1400 mennesker — eleverne medregnet. Dagen forløb traditionsmæssigt med blomster ved Axel Munchs mindesten, translokation o. s. v. 9. klasses duks talte og takkede på klassens vegne.
 $29/6$ Et hold husmænd fra Glenstrup-egnen besøgte skolen.
 $22/7$ Et hold husmænd fra Bjerringbro-egnen besøgte skolen og bakken.

Gaver og legater

Skolebestyrer Axel Munchs friplads og boghandler L. Vixøs boglegat søgtes af 14. Fripladsen tildeltes Inger Elisabeth Møller, Kolind.

Foreningen har modtaget til uddeling:

Skolebestyrer Axel Munchs mindelegat

Anonymt: 150 kr. og 4 bøger

L. Vixø: 1 bog.

Endvidere har foreningen fra skolebestyrer Erik Munch modtaget 100 kr. Vor hjerteligste tak til givnerne!

Ved translokationen uddeltes følgende præmier:

Tove Mortensen: Axel Munchs mindelegat

Hans Oluf Madsen, Anne Sofie Dyrbye, Inge Hansen og

Gerda Svarre: hver 25 kr.

Lea Christensen: L. Vixøs flidspræmie

Margit Vester-Petersen: Elevforeningens flidspræmie.

Ved vidnesbyrdsuddelingen i juni modtog følgende elever hver en bog:

Agnethe Bjørn Pedersen (8a)

Aase Jensen (7b)

Tove Willum Jensen (8a)

Kurt Poulsen (6a)

Birte Wammen (8b)

Kirsten Andersen (6b)

John Juul Eriksen (8b)

Lis Jacobsen (6c).

Axel Brock (7a)

Bestyrelsen

Ved generalforsamlingen den 3. juli var følgende bestyrelsesmedlemmer på valg: K. Basse, A. Eriksen og J. Rygaard. De 2 førstnævnte blev genvalgt, medens Jørgen Rygaard efter eget ønske trak sig tilbage. I hans sted valgtes K. Mejnecke-Madsen, København. Foreningen sender Jørgen Rygaard sin bedste tak for udført arbejde, især for de 2 års udmærkede redaktionsarbejde.

Bestyrelsen har konstitueret sig således:

K. Basse Kristensen, formand,

fru Annegrethe Ø. Nielsen, kasserer,

A. Eriksen, redaktør,

frk. Birgit Jensen, sekretær,

fru Bitten Bøje,

Jørgen Hansen,

K. Mejnecke-Madsen.

Adresseforandringer bedes meddelt sekretæren, frk. Birgit Jensen, Auning.

Antal medlemmer: 506.

Årsoversigt 1. juni 1954–31. maj 1955

Indtægt:

Girobeholdning	437,34
Kassebeholdning	19,07
Axel Munchs mindelegat	50,00
Kontingent	200,00
Amk. lotteri	51,90
Kontingent 409 mdl.	2327,10
Løssalg af årsskrift	89,00
Renter	6,43
	3180,84

Udgift:

Axel Munchs mindelegat	50,00
Præmier	9,95
Sommerfesten (foredrag, bil, musik, hotel) ...	292,80
Porto, telefon, gebyrer	337,60
Gartner Sørensen	28,00
Ryomgård boghandel (L. Vixø)	64,70
Kolind bogtrykkeri	1302,00
Hornslet bogtrykkeri	40,50
Annoncer	66,60
Bitten Bøje	40,00
Hammerschmidts klichéfabrikker	91,75
Girobeholdning	821,22
Kassebeholdning	35,72
	3180,84

Status pr. 31. maj 1955

Girobeholdning	821,22
Kassebeholdning	35,72
Overskud	956,94

Abyhøj, den 8. juni 1955.

Annagrethe Nielsen.

Ovenstående regnskab for tiden 1/6 1954–31/5 1955 er revideret og godkendt.

J. Jacobsen.

K. Vester-Petersen.